

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Epistola Beati Pauli Apostoli ad Romanos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

grauē fecerūt & auditum suū huius populi cor enim incrassatum est
 27 אתעבי לה ניר לבה דעמא הנא ומשמעתהון אוקרו
 auribus suis & audiant oculis suis videant ne conuincantur & oculis suis
 ועיניהון עמצו דלא נחוזן בעיניהון ונשמעון באדניהון
 notum fit eis & remittam ad me & conuertatur corde suo & intelligant
 28 תידע
 De: redemptio hęc missa est quia gentibus hoc ergo vobis
 לכוּן הכיל הרא דלעמא אשתדר הנא פורקנא דאלהא
 ei auscultant etiam enim ipsi
 הנון ניר ואר שמעון לה:

Deficit 29

annis duobus in ea & fuit domus suo de Paulus sibi & coaduxit
 30 ואגרו לה פולוס מן דילה ביתא והוא כה תרתין שנין
 & predicans ad eum erant q. venientes eos omnes illic erat & excipiens
 ומקבל הוא תמן לכלהון אילין דאתין הוּו לותה: 31 ומכרו
 de liberē erat & docens Dei regno de erat
 הוא על מלכותה דאלהא ומלר הוא עין בנלא על
 prohibētibz absque Christo Iesu Dno nro
 מן ישוע משיחא דלא כלין:

historiz eorum verò hoc est beatorum apostolorum actus finiti sunt

שלום פרכסי דשליחא טובכנא הנו דין תשעתהון

27 καὶ ἐκείνη ἡ ἡμέρα ἐγένετο ἡ ἀνάστασις τοῦ λαοῦ τούτου ἵνα οὐκ ἔσονται ἡ ἀνάστασις τοῦ λαοῦ τούτου ἵνα οὐκ ἔσονται ἡ ἀνάστασις τοῦ λαοῦ τούτου ἵνα οὐκ ἔσονται
 28 καὶ ἡμεῖς ἀποπέμψομεν ὑμᾶς ἵνα ἀναγγεῖτε τὴν εὐαγγελίαν ἐν παντί. 29 καὶ ἡμεῖς ἀποπέμψομεν ὑμᾶς ἵνα ἀναγγεῖτε τὴν εὐαγγελίαν ἐν παντί.
 30 καὶ ἡμεῖς ἀποπέμψομεν ὑμᾶς ἵνα ἀναγγεῖτε τὴν εὐαγγελίαν ἐν παντί. 31 καὶ ἡμεῖς ἀποπέμψομεν ὑμᾶς ἵνα ἀναγγεῖτε τὴν εὐαγγελίαν ἐν παντί.

quatuordecim scribimus Christi Iesu & Dei nostri Dni nri In nomine

בשם מרן ואלהן ישוע משיחא כתבין ארכתעסר

Christi Iesu Domini nri Apostoli Pauli Epistolas

אגרתא דפולוס שליחא דמרן ישוע משיחא

caput Romanos quæ ad Apostoli Pauli epistola
 אגרתא דפולוס שליחא דלורת רהומיא: קפלאון

dici omnis lectio

קרינא דכליון

EPISTOLA BEATI Pauli Apostoli ad Romanos. CAP. I.

& Apostolus vocatus Christi Iesu seruus Paulus
 1 פולוס עבדא דישוע משיחא קריא ושלוחא
 Dei ad Euangelium q. separatus est
 דאתפרש לאונגליון דאלהא:

H TOY ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. Α.

Ι ΠΑΥΛΟΣ δούλος Ιησού Χριστού, αγαπῆς ἀποστόλος, ἀφωσιμημένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ,

ut venire cupiui multis q̄ temporib⁹ fratres mei ut sciat⁹ autē ego velim
13 **עבא אנא דין דתדעון אחי דובני סניאן עבית דאתא**
 mihi esset in vobis ut etiam ad nunc usque & prohibitus sum ad vos
 לוחכו ואתכלית עד מא להשא דאי בכון נהוא לי
 & Barbaris Græcis gentibus in reliquis sicut fructus
אדשא איך דבשרא דעמא : **14** **יוניא וברבריא**
 & ita ad predicandū sum debitor quia hōi omni & stultis sapientibus
 חבימא וככלא דלכלנש חיב אנא דאכרו: **15** **והכנא**
 enim non euangelizem qui Romæ vobis ut etiam sum sollicitus
 מתהפט אנא דאי לכו דברהומי אכבר: **16** **לא גיר**
 Dei est virtus eo quod in Euangelio in ipso ego erubesco
 בהת אנא כה באונגליון מטל דהילא הו דאלהא
 ex sue etiā primū Iudæis ex sue in ipsam qui credūt omnib⁹ ad viciā
 לחיא דכל דמהימנין כה אן מן יהודיא לוקדם ואן מן
 ex reuelatur in eo Dei enim Iustitia Aramæis
ארמא : **17** **כאנותה גיר דאלהא כה מתגליא מן**
 viuet fide ex quia iustus scriptum est sicut in fidem fide
 הימנותא להימנותא איך דכתיב כהנא מן הימנותא נחא:
 omnem aduersus exis de Dei ira enim est reuelata
18 **מתגלא הו גיר רוגזה דאלהא מן שמיא על בלה**
 iniquitate que veritate illorū hominis filiorū & impietate eorū iniquitate eorū
 עולהן ורושעהן דבנישנא הנון דקושחא בעולא
 in ipis est reuelata Dei cognitio quia detinent
 אחירין: **19** **מטל דיריעותה דאלהא גלינא היבהן**
 a Dei enim recondita in eis reuelauit enim Deus
 אלהא גיר גלר בהון: **20** **כסיתה גיר דאלהא מן**
 & virtus eius conspicitur per intellectū in creaturis suis mundi fundamentis
 תרמיתה דעלמא לכריתה בסוכלא מתהון וחיליה
 propterea q̄ in spiritu p̄latione sine ut sint quæ in eternū & deitas eius
 ואלהותה דלעלם דנהון דלא מפק ברוח: **21** **מטל**
 ei & gratias egerūt glorificarūt eū Deum ut & non Deum cognouerūt
 דידעו לאלהא ולא איך דלאלהא שבחיה ואודיו לה
 quod nō cor eorum & obtenebratū est & cogitationib⁹ suis inanes facti sunt sed
 אלא אסתרקו במחשבתהון ואתחשך לכהון דלא
 intelligens
מסתכל :

13 Nolo autem vos ignora-
 re fratres, quia sepe proposui
 venire ad vos, & prohibitus
 sum usque adhuc, ut aliquē
 fructum habeam in vobis,
 sicut & in cæteris gentibus.
14 Græcis ac Barbaris, sapi-
 entibus & insipientibus debi-
 tor sum.
15 Ita quod in me prom-
 ptū est, & vobis qui Romæ
 estis, euangelizare.
16 Non enim erubesco Euā-
 gelium, virtus enim Dei est,
 in salutem omni credēti, Iu-
 dæo primū & Græco.
17 Iustitia enim Dei in
 eo reuelatur ex fide in fidem,
 sicut scriptum est, Iustus au-
 tem ex fide viuiv.
18 Reuelatur enim ira Dei
 de cælo, super omnē impiet-
 tatem & iniustitiam homi-
 num eorum qui veritatem
 Dei in iniustitia detinent.
19 Quia quod notum est
 Dei, manifestum est in illis.
 De⁹ enim illis manifestauit.
20 Inuisibilia enim ipsius,
 à creatura mundi per ea quæ
 facta sunt intellecta, conspi-
 ciuntur: sempiterna quoque
 eius virtus & diuinitas: ita
 ut sint inexcusabiles.
21 Quia cū cognouissent
 Deum, non sicut Deum glo-
 rificauerunt, aut gratias eger-
 unt: sed euauerunt in co-
 gitationibus suis, & obscura-
 tum est insipiens cor eorum.

13 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 14 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 15 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 16 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 17 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 18 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 19 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 20 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι. 21 ἵνα ἂν ἐπιθυμῶ εἰς ὑμᾶς ἀποστολῆσαι, ὅτι ἠελπίσθαι ἔμελλον ἵνα εἰς ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν ἔμελλον ἀπογοῦμαι, ὅτι ἀπογοῦμαι ἔμελλον ἀπογοῦμαι.

fecerint natura sua ex eis non est quibus lex Gentes enim si
אין גיר עבמא דנמוסא לית להון מן כנהון נעבדון 14
fuerunt sibi ipsis ipsis esset non lex que cum ipse Legem

נמוסא הנון רבד נמוסא לית הוא להון לנפשהון הו
in se scriptu cum Legis opus ostendunt & ij
Lex
נמוסא : 15 והנון מהוין עבדה דנמוסא כד כתיב על
cogitationes eorum cum ipsorum conscientia de ipsis & testatur cordibus suis

לכתון ומסדהא עליהון תארתהון כד מהשבתהון
quo iudicabit in die in vnquo vnum spiritum deprimat aut accusent
מכונן או נפקן רוהא לחדדא : 16 כיומא דרא
Iesu per manu meū Euangelium secū dū hominis filiorū recondita
Deus
אלהא כסיתא דבני נשא איך אונגליון דילי ביד ישוע
& requisieis tu vocaris qui Iudæus verò tu si Christi

משיחא : 17 אן אנת דין יהודיא מתקרא אנת ומתתנו
tu quod noris in Deo tu & gloriaris Lege in tu
אנת על נמוסא ומשתכרה אנת באלהא : 18 דידע אנת
lege ex es quibus edoctus vtilia tu & discernis voluntatē ei?

צביגרה ופרש אנת וליתא דיליך אנת מן נמוסא :
& lux cæcorum sis quod dux teipso de & confidis
ואתתבלת על נפשך דמדברנא אנת דעירא ונוהא
mente carentium & eruditor in tenebra qui sunt eorum

דאילין דאיתיהון בחשוכא : 20 ורדייא דחסיורי רענא
& veritatis scientiæ informatio tibi & est puerorum & doctor
ומלפנא דטליא ואית לך דומשא דידעתא ודשרא
non teipsum alios es qui docens igitur tu in Lege

בנמוסא : 21 אנת הכיל דמלך אנת לאחרנא לנפשך לא
& g dicens es furans tu furentur vt non es & qui pdicans es docens
מלך אנת ודמכרו אנת דלא ננבון אנת ננב אנת : 22 ודאמר
idola es qui execrans & tu es mæchans tu mæchatur vt non es

אנת דלא ננורון אנת נאר אנת ואנת דשאט אנת פתכרא
es qui glorians & tu Sanctuarij domum es diripiens
מחליך אנת בית מקדשא : 23 ואנת דמשתכרה אנת
ignominia afficiēs ipse Deum Legem super es q̄ trāsgrediēs in co in lege

בנמוסא כהו דעכר אנת על נמוסא לאלהא הו מצער
cs
אנת :

14 Cum cuim Gentes quæ Legem non habet, naturali-
ter ea quæ Legis sunt faciūt:
eiufmodi Legem non habet-
tes, ipsi sibi sunt Lex:

15 Qui ostendunt opus Leg-
is scriptum in cordibus suis,
testimonium reddente illis
conscientia ipsorum, & inter
se inuicem cogitationum ac-
cusantium, aut etiam de-
fendentium.

16 In die cum iudicabit
Deus occulta hominū secun-
dum Euangelium meum,
per Iesum Christum.

17 Si autem tu Iudæus co-
gnominaris, & requiescis in
Lege, & gloriaris in Deo,

18 Et noli voluntatē eius,
& probas vtiliora instructus
per Legem,

19 Confidis teipsum esse
ducem cæcorum, lumen eor-
um, qui in tenebris sunt:

20 Eruditorem insipienti-
um, magistrum infantium,
habentem formā scientiæ &
veritatis in Lege.

21 Qui ergo alium doces,
teipsum non doces: qui præ-
dicas non furandum, furans:

22 Qui dicis non mæchan-
dum, mæcharis: qui abomi-
naris idōla, sacrilegiū facis:

23 Qui in Lege gloriaris,
per præuocationem Legis
Deum inhonoras.

14 ὅταν δὲ εἴη ἡ μὴ νόμοι ἔχοντες, φύσιν τὰ τῶ νόμου ποιῶν, ὅτι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς αἰσθητοὶ
15 οἵτινες ἐν εἰρηνοῦσιν τῶ νόμου καὶ τῶν ἀποστόλων ἀντιθέτως, συμμάρτυροντες αὐτῶν τῶς συνειδή-
σιν, καὶ μεταξὺ ἑαυτῶν λογισμῶν καθυπερβαίνοντες, ἢ καὶ ἄπο λογισμῶν
16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτι κρινεῖ ὁ
θεὸς τὰ κρυπτά ἑξ ἑαυτῶν, καὶ τῶ δυνάμει μου, εἰς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 17 ἰδὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπινομαζόμενος, καὶ
ἐπισημασθεὶς τῶ νόμῳ, καὶ καυχώμενος ἐν αὐτῷ. 18 καὶ ἰσχυρίζεαι τὸ δόγμα, καὶ δοκιμάζεις τὰ εἰς φρόνητα καθυ-
περβαίνεις ἐκ τῶ νόμου. 19 ἠπίπιδας τε σεαυτῶν ὁ δὲ ἑαυτῶν, φάσις εἶναι σε σκότιον. 20 πεφύτευ-
αὶς ῥίζαι, διδάσκαλος ἰσχυροῦς, ἔχοντα πλεῖ μωροφωσιστῶν τῶς γνώσεως καὶ τῶς ἀνομιᾶς ἐκ τῶ νόμου. 21 ὁ εὐα-
διστεύων ἑαυτῶν, σεαυτῶν ὁ δὲ δασκάζεις ὁ κερύσσων μὴ λατρεύειν, ἀλλ' ἐπιθήεις. 22 ὁ λέγων μὴ μισθωθῆναι ὁ
βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλά, ἱεροσυλεῖς. 23 ὁ εἰς τὸ νόμον καυχώμενος, εἰς τὸ ἀπειθεῖν αἰσῶν τῶ νόμου τὸν ἑαυτῶν
Sf iij

24 Nomen enim Dei per vos blasphematur inter Gentes, sicut scriptum est.

25 Circuncisio quidem prodest, si Legem obserues: si autem prauaricator legis sis, circuncisio tua praeputium facta est.

26 Si igitur praeputium iustitias Legis custodiat: nonne praeputium illius circuncisionem reputabitur?

27 Et iudicabit id quod ex natura est praeputium Legem consummans, te, qui per litteram & circuncisionem prauaricator Legis es?

28 Non enim qui in manifesto, Iudaeus est. neque quae in manifesto, in carne, est circuncisio:

29 Sed qui in abscondito, Iudaeus est: & circuncisio cordis, in spiritu, non littera: cuius laus non ex hominibus, sed ex Deo est.

CAP. III.

1 Quid ergo amplius Iudaeus est? aut quae utilitas circuncisionis?

2 Multum per omnem modum. Primum quidem quia credita sunt illis eloquia Dei.

3 Quid enim si quidam illorum non crediderunt? Nunquid incredulitas illorum fidem Dei euacuabit?

Gentes inter blasphematur ipsu propter vos Dei enim nomen

si perfeceris Legem si prodest enim circuncisio

si praeputium ei fuit circuncisio tua Lege à verò tibi circuncisio

nonne Legis mandatum seruet ut praeputium nonne

praeputium & iudicabit circuncisio ei reputabitur praeputium

& non in spiritu est quae cordis ea & circuncisio est quae in spiritu

sed hominis filijs ex est non cuius gloria illa in spiritu

קרינת דכליום

ea non etiam Iudaeus ipse est qui in manifesto se enim non

utilitas quae aut Iudaei excellentia igitur est quae

sermones quod concrediti sunt primam aliquo in omni multa

crediderunt in eo quod non nunquid crediderunt non enim ex eis si

ociosam reddiderunt Dei

24 το εδρ ονομα το θεου δι υμας βλασημαται εν τωις εθνεσι, κα θεου λεξασθαι. 25

1 Τι ουκ η απιστια τοις Ιουδαϊσιν η εις η απιστια των εθνεων? 2 πολυ η απιστια των εθνεων

NOVI TESTAMENTI

17 Et viam pacis non cognouerunt.
 18 Non est timor Dei ante oculos eorum.

non est Dei & timor cognouerunt non pacis & viam
 דעהא דשלמא לא ידעו: דהלה דאלהא לית
 oculos eorum ante
 דים עינורן:

19 Scimus autem quoniam quaecunque Lex loquitur, ijs qui in Lege sunt, loquitur: vt omne os obstruatur, & subditus fiat omnis mundus Deo.

Martyrum Iectio
 קרינה דסהדא
 sunt qui sub Lege ijs Lex quod dicit quod id autem dicitur
 דעין דין דמדם דאמר נמוסא לאילין דבנמוסא אנון
 Deo obnoxius reddatur vniuersus & mund' obtaretur os vt omne dicitur

20 Quia ex operibus Legis non iustificabitur omnis caro coram illo. Per Legem enim cognitio peccati.

quod dicitur non iustificabitur caro omnis iustificatur non Legis operibus
 דוכר פום נסכר ועלמא בלה נתחוב לאלהא
 illo coram caro omnis iustificatur non Legis operibus
 דעין דין דמדם דאמר נמוסא לא מודק כל בסר קדמויה
 Lege sine vero nunc peccatum innouit enim Lex

21 Nunc autē sine Lege iustitia Dei manifestata est: testificata à Lege & Prophetis.

Lex ipsa de ea & testatur reuelata est Dei iustitia
 דעין דין דמדם דאמר נמוסא לא מודק כל בסר קדמויה
 Deo obnoxius reddatur vniuersus & mund' obtaretur os vt omne dicitur

22 Iustitia autem Dei per fidem Iesu Christi, in omnes & super omnes qui credunt in eam. non enim est distinctio.

Iesu illius fidei per manū Dei verò iustitia & propter
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 Iesu illius fidei per manū Dei verò iustitia & propter
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא

23 Omnes enim peccauerunt: & egent gloria Dei.

caim non est in eum qui credit hoīem oēm super etiam in hoīem oēm
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא

24 Iustificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quae est in Christo Iesu:

gloria à & constituitur peccauerit omnes quoniam
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא

25 Quem proposuit Deus, propitiatorem, per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiae suae, propter remissionem praecedentiū delictorum,

Deus posuit eum quem ante hunc Christum per Iesum
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא

26 In sustentatione Dei, ad ostensionē iustitiae eius in hoc tempore: vt sit ipse iustus & iustificans eum qui est ex fide Iesu Christi.

in iustitia & iustificans iustus sit vt ipse hoc in tempore iustitiam
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא
 כמותה דאלהא אתגלית ומסחר עליה הו נמוסא

NOVI
 TESTA
 MENTUM
 A
 IV.

17 καὶ τὴν ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἐγινώσκουσιν 18 οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι ἑαυτῶν 19 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ὁ νόμος λέγει, ὅτις οὐ τῷ νόμῳ ἀλλ' εἰς τὴν πίστιν ἐστὶν δικαιοσύνη 20 διότι ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐν νόμῳ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῶν, ἀλλ' ἐν τῷ νόμῳ ἐστὶν δικαιοσύνη ἀλλοτρίως 21 πάντες ἠμαρτωνοὶ ὑποκαταστάμεθα ὑπὸ τῷ νόμῳ, ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἴσως ἴσως ἴσως ἴσως 22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ ἐστὶν ἐν πίστει ἰσοπέδως, εἰς πάντας, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἐστὶν ἐν νόμῳ 23 πάντες ἠμαρτωνοὶ καὶ ὑποκαταστάμεθα ὑπὸ τῷ νόμῳ, ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἴσως ἴσως ἴσως ἴσως 24 ἀποκαταστάμεθα ὑπὸ τῷ νόμῳ, ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἴσως ἴσως ἴσως ἴσως 25 ὁ θεὸς ἐστὶν ἰσὺς καὶ ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἐστὶν ἐν νόμῳ, ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἴσως ἴσως ἴσως ἴσως 26 ἐν τῷ καιρῷ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἴσως ἴσως ἴσως ἴσως 27 ὁ θεὸς ἐστὶν ἰσὺς καὶ ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἐστὶν ἐν νόμῳ, ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν ἴσως ἴσως ἴσως ἴσως

fuit vana heredes sunt Lege qui ex ij enim si
 אלו גיר הליון דמן נמוסא הוו ירתא סרוקא הות 14
 operatrix enim Lex promissio fuit & inanis fides
 הימנותא ומבטל הוא מולכנא: 15 נמוסא גיר מעבדנא
 Legi transgressio non etiam Lex enim non est cum ira est
 הו דרוגא כד דלית גיר נמוסא אף לא עבר נמוסא:
 ut sit iustificabitur quæ per gratiam per fidem hoc propter
 מטל הנא בהימנותא דבטיבותא נודק דנהוא 16
 est Lex qui ex illi non semini toti eius promissio vera
 שריר מולכנא לבלה זרעה לא לאינא דמן נמוסא הו
 Abrahæ ipsius fide qui ex ei etiam sed tantum
 בלחוד אלא אף לאינא דמן הימנותא הו דאברהם
 Patrem quia posuit te scripti est sicut omniis nostrum pater qui est
 דאיתוהי אבא דכלן: 17 איכנא דכתיב דסתמך אנא
 qui vivificat in quem credidisti Deo coram Gentium multitudinis
 לסונאא דעממא קדם אלהא הו דהימנת בה דמתא
 & sine sunt tanquam sunt quæ non ea & vocat mortuos
 מיתא וקרא לאילין דלא איתוהון איד איתוהון: 18 ודלא
 sicut Gentium multitudinis Pater ut esset credidit in spem spe
 סברא לסברא הימן דנהוא אנא לסונאא דעממא איד
 in fide sua infirmus fuit nec semetipsum erit quod ita scriptum est
 דכתיב דהכנא נהוא זרעך: 19 ולא אתכרה בהימנותה
 & vulvum annorum ceterum filii quia erat emortuum corp suu consideraret cum
 כד מתקבא כפגרה מיתא דהוא כר מאא שנין ובמרבנא
 et quæ hæsitavit non Dei & de promissione Saræ emortuam
 מיתא דסרא: 20 ובמולכנא דאלהא לא אתפלג איד
 gloriam & dedit in fide roboratus est sed fide destitutus
 הסיר הימנותא אלא אתחיל בהימנותא ויהב תשבוהתא
 posset Deus ei promissit quod quicquid & confirmat fuit Deo
 לאלהא: 21 ואשר דמדם דמלך לה אלהא משכח
 nec ad iustitiam ei imputatum est hoc propter perficere
 למנמר: 22 מטל הנא אתחשבת לה לכאנו: 23 ולא
 quoddam imputata sit hoc scriptum est solum propter eum fuit
 הוא בטלתה בלחוד אתכתבת דהא דאתחשבת
 ad iustitiam fides eius
 הימנותה לכאנו:

14 Si enim qui ex Lege, heredes sunt: ex inanita est fides, abolita est promissio.
 15 Lex enim iram operatur. Vbi enim non est Lex: nec prævaricatio.
 16 Ideo ex fide: ut secundum gratiam firma sit promissio omni semini, non ei qui ex Lege est solum, sed & ei qui ex fide est Abrahæ, qui pater est omnium nostrum (sicut scriptum est:
 17 Quia patrem multarum gentium posuit te tante Deum, cui credidisti, qui vivificat mortuos: & vocat ea quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt.
 18 Qui contra spem in spem credidit: ut fietet pater multarum gentium, secundum quod dictum est ei, Sic erit semen tuum, sicut stellæ cæli, & arena maris.
 19 Et non infirmatus est in fide: nec consideravit corpus suum emortuum, cum iam ferè centum esset annorum, & emortuam vulvam Saræ.
 20 In repromissione etiam Dei non hæsitavit diffidentia: sed confortatus est fide, dans gloriam Deo:
 21 Plenissimè sciens quia quæcunque promissit Deus, potens est & facere.
 22 Ideo & reputatum est illi ad iustitiam.
 23 Non est autem scriptum tantum propter ipsum, quia reputatū est illi ad iustitiam:

14 אי דמן די אה תומוסא, אהרסוסי מאי, אכא לוי דמא הו תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 15 הו דמן די אה תומוסא, אהרסוסי מאי, אכא לוי דמא הו תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 16 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 17 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 18 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 19 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 20 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 21 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 22 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא. 23 אפי תומוסא אה תומוסא, אפי אקא תרצהו תי הו תאגליא.

Tc ij

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

liberabimur & per eū p sanguine ipsi⁹ nūc iustificabimur magis igitur quanto
 כמה הכיל יתיראית נדרק השא בדמא ובה נתפצא
 nobiscū reconciliatus est inimicitiarū patroni esset¹⁰ cum enim si ira ab
 מן רוגוא : 10 אן ניר כד איתין בעל דכבא אתרעני עמן
 vivemus per reconciliatōe ei¹⁰ igitur quāto magis Filij sui per mortē Deus
 אלהא במותא דברה כמא הכיל בתרעותה נהא
 in Deo gloriabimur etiam sed tantūm ita nec per vitas ipsius
 בחויה : 11 ולא הכנא בלהור אלא אף נשתכח באלהא
 reconciliatōem accepimus nunc per quem Christi Iesu Dni nri per manū
 ביד מרן ישוע משיחא דבה הו השא קבלן תרעותא :
 ieiunium praecedentis hebdomadis sabbathi diei

דיום שבתא דשבתא קדמיתא דצומא
 & per manū in mundū peccatum intravit hominis filij vnus q p manū sicut
 איכנא דביד חד כר נשא עלת חטיתא לעלמא וביד
 in eo mors transijt hominis filios in omnes & ita mors peccati
 חטיתא מותא והיכנא בכלהון בני אנשא עבר מותא בהי
 cum peccatum ad Legem enim vsque peccarunt q omnes
 דכלהון חטו : 13 ער מא ניר לנמוסא חטיתא כד
 quia peccatum erat reputatum non in mundo fuerit
 איתיה הות בעלמא לא חשיבא הות חטיתא מטל
 & vsque Adam ab mors regnavit sed Lex erat non
 דלית הוא נמוסא : 14 אלא אמלך מותא מן אדם ועדמא
 et ingressoris in similitudine peccauerat qui non eos in etiam ad Moysen
 למושא אף על אילין דלמא חטו כרמותא דעבר
 sed q erat futurus eius similitudo qui est ipse Adam Legis
 נמוסא דאדם הו דאיתיה דמותא דהו דעתיד : 15 אלא
 propter enim si donum ita erratum sicut fuit non
 לא הוא איך שורעתא הכנא מוהכתא אן ניר מטל
 gratia magis igitur quāto mortui sunt multi vnus erratum
 שורעתה דהד כניאא מיתא כמה הכיל יתיראית טיבותה
 Christum Iesum hominis filium vnū propter & donum eius Dei
 דאלהא ומוהכתה מטל חד בר גשא ישוע משיחא
 redundabit in multos
 בסניאא תתירא :

9 Multo igitur magis nunc iustificati in sanguine ipsius salui erim⁹ ab ira per ipsum
 10 Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filij eius, multo magis reconciliati, salui erimus in vita ipsius,
 11 Non solum autem, sed & gloriamur in Deo per Dominum nostrum Iesum Christum, per quem nunc reconciliationem accepimus.

12 Propterea sicut per vnūm hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccauerunt.

13 Vsque ad Legem enim peccati erat in mundo: peccatum autem non imputabatur cum lex non esset.

14 Sed regnavit mors ab Adam vsque ad Moysen, etiam in eos qui non peccauerunt in similitudinem prauaricationis Adæ, qui est forma futuri.

15 Sed non sicut delictum, ita & donum. Si enim vnus delicto multi mortui sunt: multo magis gratia Dei & donū in gratia vnus hominis Iesu Christi in plures abundauit.

9 εἰ δὲ πολλοὶ ἡμῶν μαρτυροῦμεν ὅτι ἡμεῖς ἐκ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσάμεθα, ὅσοι μὴ ἠμαρτήσαντες ἐκ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσθήσονται. 10 ἢ μόνον δι' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἕνεκα πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, πολλοὶ μὲν κατὰ μαρτυρίαν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσθήσονται. 11 ἢ μόνον δι' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἕνεκα πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, πολλοὶ μὲν κατὰ μαρτυρίαν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσθήσονται. 12 ἢ μόνον δι' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἕνεκα πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, πολλοὶ μὲν κατὰ μαρτυρίαν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσθήσονται. 13 ἢ μόνον δι' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἕνεκα πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, πολλοὶ μὲν κατὰ μαρτυρίαν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσθήσονται. 14 ἢ μόνον δι' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἕνεκα πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, πολλοὶ μὲν κατὰ μαρτυρίαν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσθήσονται. 15 ἢ μόνον δι' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἕνεκα πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, πολλοὶ μὲν κατὰ μαρτυρίαν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἐλευσθήσονται.

sursum in eo vivemus quomodo peccato q mortui sum⁹ enim ij propitius si
 חס אילין גיר דמיתן להמיתא איכנא נחמא כה תובו
 Christo in Iesu q baptizati sum⁹ quod ij estis scientes non an
 או לא ירעין אנתון ראלין דעמדן בישוע משיחא
 per baptismum cum eo enim sepulti sumus baptizati sum⁹ in mortem ipsius
 כמותה הו עמדן א אתקבון גיר עמה במעמוריתא
 mortuorum domo à Christus Iesus resurrexit vt sicut ad mortem
 למותה דאיכנא דקם ישוע משיחא מן בית מיתא
 ambulamus notas per vitas nos etiam ita Patris sui in gloriam
 כתשובותא דאבותי הכנא ארי חנן בחיא חרתא נהלך
 ita mortis eius per similitudinem cum eo plantati sum⁹ vna enim si
 אן גיר אכחד אתנעבן עמה כמותה דמותה הכנא
 ver⁹ quod nostri hominis filij enim novimus erimus in resurrectione etiam
 ארי בקימתה נחוא: ירעין גיר דבר נשן עתיקא
 seruiamus non vt rursum peccati corpus vt euanescat cum eo crucifix⁹ est
 אורקף עמה דנתכטל פגרא דחיתא דתוב לא נשמ
 peccato à ipse liberatus est enim qui mortu⁹ est is peccato
 לחיתא: אינא דמית גיר אתחרו לה מן המתא
 Christo cum quod cum ipso credimus Christo cum mortui sum⁹ igitur si
 אן הכיל מיתן עם משיחא נחמא רעמרה עם משיחא
 mortuorum domo à surrexit quod Christus enim scimus viuemus
 נחמא: ירעין גיר דמשיחא קם מן בית מיתא
 enim qui mortuus est in eo dominatur non & mors moritur non & rursum
 ותוב לא מאת ומותא לא משתלט בה: דמית גיר
 ita Deo ipse viuit & g. viuit tēpore vno mortu⁹ est ipse peccato
 לחיתא הו מית חרא זבן ודתי חי הו לאלהא: הכנא
 peccato sitis quod mortui vos ipsos exultimate vos etiam
 אף אנתון חשובו נפשכון דמיתא אנתון לחיתא
 ne Christum Iesum p̄ Dominū nr̄um Deo sitis & viuentes
 והינא אנתון לאלהא כמון ישוע משיחא: לא
 obediat vt mortali in corpore vestro peccatum regnet igitur
 הכיל תמלך חיתא בפגרכון מיתא איד דתשתמעון
 concupiscentijs ei⁹
 לרגינתה:

1 Absit. Qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo?
 2 An ignoratis fratres, quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus?
 3 Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: vt quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulamus.
 4 Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus.
 5 Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifix⁹ est, vt destruat corpus peccati, vt vltra non seruiamus peccato.
 6 Qui enim mortuus est, iustificatus est à peccato,
 7 Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia simul etiam viuemus cum illo.
 8 Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors illi vltra non dominabitur.
 9 Quod enim mortuus est, peccato mortuus est semel: quod autē viuit, viuit Deo.
 10 Ita & vos exultimate, vos mortuos quidem esse peccato: viuentes autem Deo in Christo Iesu Domino nostro.
 11 Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, vt obediat concupiscentijs eius.

2 μη ἴσθητε. οἱ τῶν ἐκ τῆς θανάτου ἐπιβιωσάντων ἡμεῶν ὡς ἐν τῷ ἁμαρτωλίῳ· 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε· 4 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 5 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 6 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 7 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 8 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 9 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 10 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 11 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον· 12 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθητε ἐν τῇ θανάτῳ αὐτοῦ, ὡς ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἡμᾶς ἑαυτῶν ἀποκαθάρσῃ ἑαυτοῦ τὸ ἁμαρτωλίον.

13 Sed neque exhibebitis membra vestra arma iniquitatis peccato : sed exhibere vos Deo , tanquam ex mortuis viventes : & membra vestra arma iustitiae Deo.

14 Peccatum enim vobis non dominabitur , non enim sub lege estis , sed sub gratia .

15 Quid ergo ? peccabimus , quoniam non sumus sub Lege , sed sub gratia ? Absit .

16 An nescitis quoniam cui exhibebitis vos servos ad obediendum , servi estis eius cui obeditis , siue peccati ad mortem , siue obediuntium ad iustitiam ?

17 Gratia autem Deo , quod fuistis servi peccati , obedistis autem ex corde in eam formam doctrinae in qua traditi estis .

18 Liberati autem a peccato , servi facti estis iustitiae .

19 Humanum dico , propter infirmitatem carnis vestrae , sicut enim exhibuistis membra vestra servare immunditiae & iniquitati ad iniquitatem : ita nunc exhibete membra vestra servare iustitiae , in sanctificationem .

20 Cum enim servi essetis peccati , liberi fuistis iustitiae .

21 Quem ergo fructum habuistis tunc in illis , in quibus nunc erubescitis ? nam finis illorum , mors est .

ad peccatum iniquitatis arma membra vestra accommodabit non debet
למה להשיב את המצוות וינא דעולא להשיב
reuxistis mortuis qui ex homines tanquam Deo vos ipsos peccati
והשיבו נפשבו לאלהא איך אנשא דמן מיתא חיותו
& peccatum Dei iustitiae sint arma le
והשיבו וינא נהוון לכאנותה דאלהא :
sed Lege sub vos estis enim non super vos dominabitur
sub sumus quia non peccabimus ergo quid Gratia
15 מנא הכיל נחטא דלא הוין תחית
estis scientes non propitius sit Gratia sub sed
לא ידעין אתון חס :
ad servitatem ei ve obediatis vos ipsos estis accommodatis
והשיבו אתון נפשבו דתשתמען לה לעבדותא
sine ei sitis vt obediens ipsius serui estis
והשיבו אתון עבדא דהו דשתמען אתון לה אן
autem gratia Iustitiae ausis ad obediuntium siue ad peccatum
17 חס ון למשמע אנא דכאנותא :
corde ex & obediatis peccati fuistis quod servi Deo
לא ארעבדא היותו דהשיבא ואשתמעון מן לבא
18 ודא דוילפנא דאשתלמתין לה : וכד אתחרתון
filios inter sicut iustitiae subiectis vos peccati
והשיבא אשתעבדתון לכאנותא : איך דבית בני
quod sicut carnis vestrae infirmitatem propter ego dei
והשיבו אנהא מטר כריחותא דכסרכון דאיכנא
ita & iniquitatis immunditiae ad servitatem membra vestra peccati
והשיבו חיותו גיר דהשיבא דטנפותא ודעולא הכנא
& sanctimonie iustitiae ad servitatem membra vestra peccati
והשיבו חיותו גיר דהשיבא דכאנותא ודקדשותא
iustitiae eratis liberi peccati enim eratis servi
והשיבו חיותו גיר דהשיבא דכאנותא
cuius hodie ex eo tunc vobis erat fructus & qui
והשיבו חיותו גיר דהשיבא דכאנותא
mors est enim nouissimum est in eo estis erubescitis
והשיבו חיותו גיר דהשיבא דכאנותא

14 Peccatum enim vobis non dominabitur , non enim sub lege estis , sed sub gratia .

15 Quid ergo ? peccabimus , quoniam non sumus sub Lege , sed sub gratia ? Absit .

16 An nescitis quoniam cui exhibebitis vos servos ad obediendum , servi estis eius cui obeditis , siue peccati ad mortem , siue obediuntium ad iustitiam ?

17 Gratia autem Deo , quod fuistis servi peccati , obedistis autem ex corde in eam formam doctrinae in qua traditi estis .

18 Liberati autem a peccato , servi facti estis iustitiae .

19 Humanum dico , propter infirmitatem carnis vestrae , sicut enim exhibuistis membra vestra servare immunditiae & iniquitati ad iniquitatem : ita nunc exhibete membra vestra servare iustitiae , in sanctificationem .

20 Cum enim servi essetis peccati , liberi fuistis iustitiae .

21 Quem ergo fructum habuistis tunc in illis , in quibus nunc erubescitis ? nam finis illorum , mors est .

22

NOVI
TESTA
MENTI
LIB. IV.

13 μηδὲ παραστήτε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῆς ἀμνηστίας, ἀλλὰ ἀποστήσατε τὰς ἁμαρτίας τῆς ζωῆς, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης τῆς ζωῆς. 14 ἀμνηστία γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὅτι ὑμεῖς ἄλλοτε ἦσθε ὑποταγμένοι τῷ ἁμαρτωλίῳ, ἀλλ' ἄρτι ἐστε ὑποταγμένοι τῷ Θεῷ. 15 τί οὖν; ἀμνηστήσεμεν, ὅτι οὐκ ἔσμεν ἄλλοτε ὑποταγμένοι τῷ ἁμαρτωλίῳ; ἀλλ' ἄρτι ἐστε ὑποταγμένοι τῷ Θεῷ. 16 ὅτι οὐδεὶς ποτὶ ἡμᾶς παρέστη ἐάν τις ἐξ ὑμῶν ἦ ὑποταγμένος τῷ ἁμαρτωλίῳ, ἀλλ' ἄρτι ἐστε ὑποταγμένοι τῷ Θεῷ. 17 χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἡμεῖς ὑποταγόμενοι τῷ ἁμαρτωλίῳ, ἐκ τῆς καρδίας ἠμῶν ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ. 18 ἡμεῖς οὖν ὡς ἄνθρωποι ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ, ἐκ τῆς καρδίας ἡμῶν ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ. 19 ἀλλ' ἄρτι ἐστε ὑποταγμένοι τῷ Θεῷ, ὡς ἄνθρωποι ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ. 20 ὅτι ὅταν ὑποταγμένοι ἦσθε τῷ ἁμαρτωλίῳ, ὡς ἄνθρωποι ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ, ὡς ἄνθρωποι ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ. 21 εἶτα οὖν ὡς ἄνθρωποι ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ, ὡς ἄνθρωποι ἐγεννηθήμεθα ἁμαρτωλοὶ.

CAP. VIII.

1 Nihil ergo nunc damnationis est ijs qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant.

2 Lex enim Spiritus vitæ in Christo Iesu, liberauit me à lege peccati & mortis.

3 Nam quod impossibile erat Legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus Filium suum mittens in similitudinē carnis peccati, & de peccato damnauit peccatū in carne,

4 Vt iustificatio Legis impleteret in vobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum Spiritum.

5 Qui enim secundum carnem sunt, quæ carnis sunt, capiunt, qui verò secundum Spiritum sunt, quæ sunt Spiritus sentiunt.

6 Nam prudentia carnis, mors est: prudentia autem Spiritus, vita & pax.

7 Quoniam sapientia carnis, inimica est Deo: Legi enim Dei non est subiecta, nec enim potest.

8 Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt.

9 Vos autem in carne non estis, sed in spiritu: si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Siquis autē Spiritum Christi non habet, hic non est eius.

Dei Legi ego seruio in mente mea ego igitur
שׂוֹמֵר הַבּוֹל אֲנִי כַרְעִינִי עֲבָדָא אֲנִי דְנִמּוּסָא דְאֵלֵהָא
peccati Legis seruus sum verò in carnis
דְנִמּוּסָא דְאֵלֵהָא עֲבָדָא אֲתִי דְנִמּוּסָא דְחַטִּיתָא
8 capite
קפלאון ח

in Iesu in carne ambulans qui non ijs condemnationis non est
מִלֵּךְ לִית חַיְבוּתָא לְאֵילִין דְלֵא מְהֻלְכִין בְּכַסְרֵי בִישׁוּעַ
Christo qui in Iesu vitarum Spiritus enim Lex
דְנִמּוּסָא נִיר דְרוּחָא דְחַיְיָ רִבִּישׁוּעַ מְשִׁיחָא
erat impotens quia & mortis peccati lege
דְנִמּוּסָא דְחַטִּיתָא וְדִמּוּסָא: מִטְּל דְמַהֲוִיל הוּא
Filium suum Deus misit carnis infirmitatis per manū Lex
דְנִמּוּסָא נִיר כְּרִיהוּתָהּ דְבַכְרָא שְׂדֵר אֵלֵהָא לְבִנְוֵהָ
vt condemnaret peccatum propter ipsum peccati carnis in similitudine
דְנִמּוּסָא דְכַסְרָא דְחַטִּיתָא מִטְּלָהּ דְחַטִּיתָא דְנִהִיבָהּ
adimpleatur in vobis Legis vt iustitia in carne ipsius peccati
דְנִמּוּסָא בְּכַסְרָהּ: דְכַאֲנוּתָא דְנִמּוּסָא בְּנִתְמַלְמֵלָה
enim ij in Spiritu sed ambulamus
דְנִמּוּסָא נִיר אֵילִין נִיר
q Spiritus sunt qui Spiritus & ij cogitant est q carnis sunt quoniam
נִמְסָרָאֵן דְכַסְרֵי הוּ מְהֻרְעִין וְאֵילִין דְהֻרוּחָ אֲנֻן דְרוּחָ
& prudentia est mors carnis enim prudentia cogitant
דְרַעֲוִין: תְּרַעֲוִיָא נִיר דְכַסְרָא מוּתָא הוּ וְתֻרַעֲוִיָא
patrona carnis prudentia quoniam & pax vitæ spiritus
דְרַעֲוִיָא וְשִׁלְמָא: מִטְּל דְתֻרַעֲוִיָא דְכַסְרָא בְעַל
non Dei enim Legi Deum apud eum inimica
דְחַטִּיתָא הוּ לִית אֵלֵהָא לְנִמּוּסָא נִיר דְאֵלֵהָא לֵא
sunt qui in carne & ij potest non quia
דְנִמּוּסָא מִטְּל דְרַעֲוִיָא מְשַׁכְּחָא: וְאֵילִין דְבַכְסְרֵי אֲנֻן
estis non autem vos possunt non Deo
דְכַסְרֵי לֵאֵלֵהָא לֵא מְשַׁכְּחִין: אֲנִתְנֻן דִּין לֵא הוּיְתֻן
in vobis habitat Dei Spiritus verè si in Spiritu
דְנִמּוּסָא בְּרוּחָ אֵן שְׂרִירָאִית רוּחָהּ דְאֵלֵהָא עֲמָרָא בְכוּן
eius est non is Christi Spiritus in eo non sit habitatio
דְרַעֲוִיָא לִית כְּה רוּחָהּ דְמְשִׁיחָא הֵנָּה לֵא הוּא דִילָהּ:

NOVI
TESTAMENTUM
A
IV.

Κεφ. 8.
1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάδικος ἐστὶν τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες οὐ κατὰ σαρκὸς ἀναπαύονται· ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
2 Ἡ γὰρ ἄλληλοκαταδικαστικὴ ἐπιταγή τοῦ νόμου ἐν ἡμῖν ἀνεπίσημος ἐστὶν διὰ τὸν Θεόν, ὁ ὅστις ἐπέμψεν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ὁμοίωσιν σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ ὑπὲρ ἁμαρτίας ἐπέμψεν τὸν υἱόν, ὅπως ἡμεῖς δικαιωθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας.
3 Ἐπειδὴ ἄδύνατον ἦν τῷ νόμῳ, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν σαρκὶ ἁμαρτίας, ὁ Θεὸς τὸν υἱόν ἐπέμψεν ἐν ὁμοίωσιν σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἐπέμψεν τὸν υἱόν, ὅπως ἡμεῖς δικαιωθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας.
4 ἵνα ἡμεῖς καταδικασθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας, ὅπως ἡμεῖς δικαιωθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας.
5 ἵνα ἡμεῖς καταδικασθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας, ὅπως ἡμεῖς δικαιωθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας.
6 ἵνα ἡμεῖς καταδικασθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας, ὅπως ἡμεῖς δικαιωθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας.
7 ἵνα ἡμεῖς καταδικασθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας, ὅπως ἡμεῖς δικαιωθῶμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας.
8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, οὐ δύναται ἡμεῖς ἀγαπᾶσαι τὸν Θεόν.
9 ὁ δὲ ἐν πνεύματι ὄντης, οὐ δύναται ἀγαπᾶσαι τὸν Θεόν.

NOVI TESTAMENTUM A. IV.

20 Vanitati enim creatura subiecta est, non volens, sed propter eum, qui subiecit eam in spe:

21 Quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis, in libertatem gloriae filiorum Dei.

22 Scimus enim quòd omnis creatura gemiscit, & patitur vsque adhuc.

23 Non solum autem illa, sed & nos ipsi primitias Spiritus habetes, & ipsi intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes, redemptionem corporis nostri.

24 Spe enim salvi facti sumus. Spes autem quæ videtur, non est spes: nam quod videt quis, quid sperat?

25 Si autem quod non videmus speramus, per patientiam expectamus.

26 Similiter autem & Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. nam quid oremus sicut oportet, nescimus: sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

27 Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret Spiritus: quia secundum Deum postulat pro sanctis.

28 Scimus autem quoniam diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum, ijs qui secundum propositum vocati sunt sancti.

pro voluntate sua non vanitati subiecta est enim creatura
20 **וְהַיְהוּדָה נִרְדְּפָה לְאֵלֹהִים לֹא בְּרִיְתָהּ**

21 **עַל כִּי בְּרִיְתָהּ מִן דְּשֵׁבְדֵרָהּ** : **22** וְיָדְעִים מִן עֲבֹדוֹתָהּ דְּהַבְלָהּ בְּחֵירוּתָהּ תְּשׁוּבָהּ

23 **מִנְּאֵרָהּ** : **24** יָדְעִים מִן דְּכָל הַיּוֹם בְּרִיְתָהּ מִתְּנַחֵחַן

25 **וְלֹא כִלְחוּד הַנִּין אֵלֵּא** : **26** כִּי מִן דְּאֵרְתֵּן בֵּין רִישֵׁיָהּ דְּרוּחָהּ מִתְּנַחֲיִין בְּנַפְשָׁן

27 **מִטַּל** : **28** כִּי מִן דְּמִתְחַזֵּה לֹא הוּא סְבָרָה

29 **אֵן דִּין לְמַדָּם** : **30** אֵן דִּין לְמַדָּם

31 **וְיָדְעִים לֹא הוּא מִנְּאֵרָהּ אֵלֵּא** : **32** וְיָדְעִים לֹא הוּא מִנְּאֵרָהּ אֵלֵּא

33 **וְיָדְעִים לֹא הוּא מִנְּאֵרָהּ אֵלֵּא** : **34** וְיָדְעִים לֹא הוּא מִנְּאֵרָהּ אֵלֵּא

35 **וְיָדְעִים לֹא הוּא מִנְּאֵרָהּ אֵלֵּא** : **36** וְיָדְעִים לֹא הוּא מִנְּאֵרָהּ אֵלֵּא

20 **τῆ ἑσθῆς ὑποτάσσεται ἢ θέλοντι ἢ ἐναντιον ἡμῶν ὁμοῦσα, διὰ τὸν θεόν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι.** 21 **ἡ ἐλπίς ἡ ἡμῶν ἐστὶν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα τῆς ἐλπίδος, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα.** 22 **οἱ δὲ ἡμῶν ἑσθῆς ὑποτάσσεται ἢ θέλοντι ἢ ἐναντιον ἡμῶν ὁμοῦσα, διὰ τὸν θεόν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι.** 23 **ἡ ἐλπίς ἡ ἡμῶν ἐστὶν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα τῆς ἐλπίδος, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα.** 24 **τῆ ἑσθῆς ὑποτάσσεται ἢ θέλοντι ἢ ἐναντιον ἡμῶν ὁμοῦσα, διὰ τὸν θεόν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι.** 25 **ἡ ἐλπίς ἡ ἡμῶν ἐστὶν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα τῆς ἐλπίδος, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα.** 26 **οἱ δὲ ἡμῶν ἑσθῆς ὑποτάσσεται ἢ θέλοντι ἢ ἐναντιον ἡμῶν ὁμοῦσα, διὰ τὸν θεόν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι.** 27 **ἡ ἐλπίς ἡ ἡμῶν ἐστὶν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα τῆς ἐλπίδος, ὡς φωνῆσαι εἰς τὴν ἡμῶν ἐλπίδα.** 28 **οἱ δὲ ἡμῶν ἑσθῆς ὑποτάσσεται ἢ θέλοντι ἢ ἐναντιον ἡμῶν ὁμοῦσα, διὰ τὸν θεόν ἡσώπησαν ἐν τῇ ἐλπίδι.**

1 VERITATEM dico in Christo Iesu, non meior, testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu sancto,

2 Quoniam tristitia mihi magna est, & cōtinuus dolor cordi meo.

3 Optabam enim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundum carnem,

4 Qui sunt Israelitæ, quorum adoptio est filiorum, & gloria, & testamentum, & legissatio, & obsequium, & promissa:

5 Quorum patres, & ex quibus est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

6 Non autem quodd exiderit verbum Dei. Non enim omnes qui est circumcisio sunt Israel, ij sunt Israelitæ:

7 Neque qui semen sunt Abraham, omnes filij: sed in Isaac vocabitur tibi semen:

8 Id est, non qui filij carnis, ij filij Dei: sed qui filij sunt promissionis, æstimantur in semine.

9 Promissionis enim verbum hoc est, Secundum hoc tempus veniam, & erit Saræ filius.

10 Non solum autem illa, sed & Rebecca ex vno concubitu habens Isaac patris nostri.

& mens mea sum mentiens neque per Christum sum dicens Veritas

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

משה אמר אני כמשה וא לא מדגל אנא ורעוני

1 Αληθῆς λέγω ἐν Χριστῷ, ὅτι ἡ συνείδησίς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ
2 ὅτι λέγει μοι ὅτι μεγάλη, καὶ ἀδόκιμος ὁ δόγματός μου καὶ ἡ καρδιά μου
3 ὅτι λέγει μοι ὅτι ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου
4 οἱ ποῖες εἰσὶν Ἰσραηλῖται
5 οἱ ποῖες εἰσὶν Ἰσραηλῖται
6 ὅτι λέγει μοι ὅτι ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου
7 ὅτι λέγει μοι ὅτι ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου
8 ὅτι λέγει μοι ὅτι ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου
9 ὅτι λέγει μοι ὅτι ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου
10 ὅτι λέγει μοι ὅτι ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου καὶ ἀδελφῶν μου

NOVI
TESTA
MENTUM
A.
IV.

malum aut bonum fecissent nec filij geniti essent non donec
 עד לא נתילדון בניה ולא נסערוך סבתא או בשתא II
 per opera non permaneret ut ipsa Dei electio eius cognita fuit antè
 קדמת אתידעת נביתיה דאלהא דהי תקומה לא בעבדא
 erit quod senior enim dictum est qui vocavit eius per manus sed
 אלא ביד מן דקרנה: 12 אתאמר גיר דקשישא נהוא
 & Esau dilexi quia Jacob scriptum est sicut minori servus
 עבדא לזועורא: 13 איך דכתוב דלועקוב רחמת ולעיסו
 Deum apud est iniquitas nunquid dicemus igitur quid odi
 סנית: 14 מנא הכיל נאמר דלמא עולא אית לות אלהא
 miserus fuero quem super miserebor dixit Moysi etiam ecce propitijs
 חס: 15 הא אף למושא אמר ארחם על אינא דמרחם
 qui vellet eius per manum ergo non fuero cui gratiosus in eum & gratiosus ero
 אנא ואהון לאינא דרחמן אנא: 16 לא הכיל באידימן דעבא
 sit miserentis Dei per manum sed qui currat ei per manum neque
 ולא באידימן דרהט אלא באידי אלהא מרחמנא: 17 אמר
 in te ut ostendā excitavi te quia ad hoc ipsum Pharaoni in Scriptura enim
 גיר בכתבא דפרעון דלה להרא אקיסתך דאחוא בך
 què vult eum super itaque vniuersa in terra nomē meū & ut dicitur potētia meā
 הילי ודנתכרו שמי בארעא כלה: 18 מדין על מן דעבא
 de dices & iam indurat quem vult eum & super miserebor ipse
 הו מרחם ועל מן דעבא מקשא: 19 וכבר האמר דעל
 tu voluntatem eius contra qui stet enim quis est cōqueritur quo
 מנא רשא מנו גיר דנקום לוקבל צבניה: 20 אנת
 es dñs Deo qui responsum hominis fili d es quis igitur
 הכיל מן אנת או בר נשא דפתנמא לאלהא יהב אנת
 ita propter quid qui ipsum effinxit ei figmentum dicit nonne
 דלמא אמרא נבילתמא למן דנבלה דלמנא הכנא
 ex ut ex eadem lutum factum in figulus habet potēstatē nō an me effinxisti
 נבלתני: 21 או לא שליט פחרא על טיגרה דמנה מן
 ad ignominia & vnum ad honorē vnum vasa faciat massa
 נבילתא נעבד מאנא חר לאיקרא וחד ליצערא:
 peregrinorum lectio
 קרינא דאכסניא

11. Cum enim nondum nat
 fuissent, aut aliquid boni e-
 gissent aut mali, vt secundū
 electionem propositum Dei
 maneret:
 12. Non ex operibus, sed ex
 vocante dictum est ei, Quia
 maior seruiet minori.
 13. Sicut scriptum est, Iacob
 dilexi, Esau autē odio habui.
 14. Quid ergo dicemus? nū-
 quid iniquitas apud Deum?
 Absit.
 15. Moysi enim dicit, Misere-
 rebor cui miserus sum: &
 misericordiam præstabo cui
 miserebor.
 16. Igitur non volentis, ne-
 que currentis, sed miserentis
 est Dei.
 17. Dicit enim Scriptura
 Pharaoni, Quia in hoc ip-
 sum excitavi te, vt ostēdam
 in te virtutem meam: & vt a-
 nuntietur nomen meum in
 vniuersa terra.
 18. Ergo cuius vult misere-
 tur: & quem vult indurat.
 19. Dices itaque mihi, Quid
 adhuc queritur? voluntati
 enim eius quis resistit?
 20. O homo, tu quis es qui
 respondeas Deo? Nunquid
 dicit figmentum ei qui se fin-
 xit, Quid me fecisti sicut
 21. An non habet potēstatē
 figulus luti, ex eadem massa
 facere aliud quidē vas in ho-
 norem, aliud verò in contu-
 meliam?

H ματαιοὶ εἰς τὸν θεὸν ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος.
 11. ἄν τις εἴη ἄνευ ἰουστίας καὶ ἁγιασμοῦ, ἢ ἁπλῶς ἄνομος, ὅπως ἂν ἐκλογῆται ἡ χάρις τοῦ θεοῦ. 12. καὶ ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος.
 13. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος. 14. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος.
 15. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος. 16. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος.
 17. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος. 18. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος.
 19. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος. 20. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος.
 21. ὡς ἔσται ἡ ἀγαθὴ ἢ κακὴ, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν ἀποδείξει τὸ θεοῦ ἔλεος.

21 Quodd si Deus volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa irae aptata in interitum.
 23 Ut ostenderet diuitias gloriae suae in vasa misericordiae, quae preparauit in gloria:

24 Quos & vocauit nos, non solum ex Iudaeis, sed etiam ex Gentibus, sicut in Osee dicit:

25 Vocabo non plebem meam, plebem meam: & non dilectam, dilectam: & non misericordiam consecutam, misericordiam consecutam.

26 Et erit, in loco vbi dictum est eis, Non plebs mea vos: ibi vocabuntur filij Dei viui.

27 Isaias autem clamat pro Israel, Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris, reliquiae saluz sicut.

28 Verbum enim consummans, & abbrevians in equitate: quia verbum breniatu faciet Dominus super terram.

29 Et sicut praedixit Isaias, Nisi Dominus sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus, & sicut Gomortha similes fuissetus.

30 Quid ergo dicemus? Quodd Gentes quae non seclabantur iustitiam, apprehenderunt iustitiam, iustitiam autem quae ex fide est:

potentiam suam & notam faceret iram suam vt ostenderet Deus voluit
 iram vasa aduersus iram suae longanimitatis in multitudine
 misericordiae vasa in miserationes suas & effudit ad perditionem

vocati nos qui sumus ad gloriam Deo sicut gentibus ex etiam sed Iudaeis ex tandem facti
 sicut Gentibus ex etiam sed Iudaeis ex tandem facti

populum populum fuerunt qui non eos quia vocabo dicit in Osee
 enim erit misericordiam consecutam misericordiam consecutam

filij vocabuntur illic populum non erant vocati vbi in
 quia si Israel filijs de praedicat verbum Isaias
 reliquiae quae in mari arena sicut Israel filiorum numerus

super Dominum & faciet eum & praedict de cecidit sermonem
 quia nisi Isaias ipse dixit quod prius id & sicut
 fuissetus Sodoma vt superstitem nobis reliquisset exercitum

fuissetus similes & Gomor
 & apostolis & de Prophetis in templum Domini nri de ierusalem
 post erant currentes quae non quod Gentes dicemus igitur quae

in fide quae ex eam autem iustitiam iustitiam affectate sunt
 iustitiam autem quae ex fide est

NOVI
 TESTA
 MENTUM
 A
 IV.

22 εἰ δὲ θέλω ὁ θεὸς ἀποδείξει τὴν ὀργὴν καὶ γνῶσιν τὸ δόγμα τὸν αὐτοῦ, ὡς ἔλεγε ὁ ποιητὴς
 σχεδὸν ὀργῆς κατηρημένα εἰς ἀπίθειαν 23 καὶ ἵνα γνῶσιν τὸν πληθὸν τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς
 ἀσπορητίμασιν εἰς δόξαν 24 εἰς καὶ ἐκαλεσοῦν ἡμᾶς, οὐ μόνον Ἰσραηλῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων
 καὶ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαὸν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην μου
 οὐ τὴν πτῶσαν οὐ ἐρρήθη αὐτοῖς, οὐ λαὸς μου ὁμοίως, ἐκεῖ κληθήσονται ἡμεῖς ὡς ὁ θεὸς ζῶντες. 27 Ἡμεῖς ὡς
 ἡμεῖς τὸ Ἰσραὴλ, ἔσθ' ἢ ὁ ἀρεμὸς τῆς ἡγῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡμεῖς τῆς ἡμετέρας κατὰ λαόν, κατὰ λαόν
 28 λόγον τῶν σωτηριῶν καὶ σωτηριῶν ὡς δημοσίως, ὅτι λόγον σωτηριῶν ἡμεῖς ποιοῦντες ὡς ὁ θεὸς
 29 καὶ ὡς ἀσπορητῆρας Ἠσαΐας, εἰ μὴ ἡμεῖς σταθῶμεν ἐπὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀσπῆρα, ὡς Σόδομα καὶ
 εἰς τὸ μέγεθος ἡμεῖς ὡς ὁ θεὸς. 30 εἰ εὐὸς ὁ θεὸς ἐξ ἡμῶν τὸ μὴ δὲ ὡς ὁ θεὸς δικαιοσύνην κατὰ τὸν
 ἡμῶν, δικαιοσύνην δὲ ἢ ἐκ πίστεως.

Legem iustitiae Legem post erat qui currens verò Israel
 1 יסריל דין דרהט הוא כתר נמוסא דכאנותא לנמוסא
 ex non quia quid propter affectus est non iustitiae
 דכאנותא לא אורדך; מטל מנא מטל דלא הוא מן
 in lapidem enim impigerunt Legis operibus ex sed fide
 הימנותא אלא מן עבדוהי דנמוסא אתתקלו גיר בכאפא
 lapidem in Sion ego pono quia ecce scriptum est sicut offendiculi
 דתוקלתא; איך דתיב דהא סאם אנא כצהיון כאפא
 pudebet non credit qui in eum & is offensionis & lapidem offendiculi
 דתוקלתא וכאפא דמכשולא ומן דבה נהימין לא נכתא;

קפלאון

proipsis Deum quæ ad & precatio mea cordis mei voluntas Fratres mei
 אחי עביננא דלבי ובעותי דלורת אלהא חלפיהון
 est Dei quod Zelus de eis enim sum testans ut vivat
 דנחון; מסהד אנא גיר עליהון דטננה דאלהא אית
 non Dei verò iustitiam cum scientia non sed in ipsis
 בהון אלא לא בידעתה; כאנותא דין דאלהא לא
 hoc & propter constituent suã ipsorum ut iustitiam quæserit sed noverunt
 ידעו אלא בעו דכאנותה דנפשהון נקימון ומטל הנא
 Legis enim scopus fuerunt subiecti non Dei Iustitiae
 לכאנותה דאלהא לא אשתעבדו; סכה גיר דנמוסא
 in eum qui credit omni ad iustitiam est Christus
 משיחא הו לכאנותא לכל דמהימין בה;

דמצערת פנטיקוסטי

qui fecerit quod is quæ ex Lege iustitiam descripsit ita enim Moses
 מושא גיר הכנא כתב כאנותא דנמוסא דמן דנעבד
 dicit ita per fidem verò iustitiam in eis vivet hæc
 הליון נחא בהון; כאנותא דין בהימנותא הכנא אמרא
 Christum & deduxit ad celos ascendit quistam in corde tuo dicas ve ne
 דלא תאמר בלבך דמנו סלק לשמיא ואחת למשיחא;
 domo ex Christum & eduxit inferorum in abyssum descendit & quis
 ומנו נחת לתהומא דשיוול ואסק למשיחא מן בית
 mortuum

מיתה

31 Israel vero sectando Legem iustitiae, in Legem iustitiae non peruenit.
 32 Quare? Quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt enim in lapidem offensionis, sicut scriptum est,
 33 Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & Petram scandali: & omnis qui credit in eum, non confundetur.
 34 Ignorantes enim iustitiam Dei, & suam querentes statuere: iustitiae Dei non sunt subiecti.
 35 Finis enim legis Christus, ad iustitiam omni credenti.
 36 Moyses enim scripsit, Quoniam iustitiam quæ ex Lege est qui fecerit homo, vivet in ea.
 37 Quæ autem ex fide est iustitia, sic dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis ascendet in caelum? id est, Christum deducere.
 38 Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum à mortuis revocare.

CAP. X.

1 FRATRES, voluntas quidem cordis mei, & obsecratio ad Deum sit pro illis in salutem.

2 Testimonium enim perhibeo illis, quod æmulationem quidem Dei habet, sed non secundum scientiam.

3 Ignorantes enim iustitiam Dei, & suam querentes statuere: iustitiae Dei non sunt subiecti.

4 Finis enim legis Christus, ad iustitiam omni credenti.

5 Moyses enim scripsit, Quoniam iustitiam quæ ex Lege est qui fecerit homo, vivet in ea.

6 Quæ autem ex fide est iustitia, sic dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis ascendet in caelum? id est, Christum deducere.

7 Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum à mortuis revocare.

8 Sed quid dicit Scriptura? Propè est verbū in ore tuo, & in corde tuo. hoc est verbum fidei quod prædicamus.

9 Quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris, quod Deus illum suscitavit amovtuus, saluus eris.

10 Corde enim creditur ad iustitiam, ore autē confessio fit ad salutem.

11 Dicit enim Scriptura, Omnis qui credit in illum, non confundetur.

12 Non enim est distinctio Iudæi & Græci: nam idem Dominus ornatum, diues in omnes qui inuocant illum.

13 Omnis enim quicumque inuocauerit nomen Domini, saluus erit.

14 Quomodo ergo inuocabunt in quem non crediderunt? Aut quomodo credet ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?

15 Quomodo verò prædicabunt nisi mittantur? sicut scriptum est, Quam speciosi pedes euangelizantium in pacem, euangelizantium in bona.

16 Sed non omnes obediunt Euangelio. Isaias enim dicit, Domine quis credidit auiditui nostro?

17 Ergo fides ex auditu: auditus autē per verbū Christi.

18 Sed dico, Nunquid non audierunt? Et quidē in omnem terrā exiit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

& in corde tuo in ore tuo verbum tibi est propinquū air quid feli
 8 **אמר מנא אמר קריב הו לך פתגמא לפומך וללכך**
 confitearis & si quem prædicamus fidei sermo est
 9 **ואן תודיע** **ואן תודיע** **ואן תודיע**
 à excitauit eū q De⁹ in corde tuo & credideris Iesum Dominū
 iustificatur in eum quod credit enim cor viues mortuorum
 10 **לבא ניר דמחיטן ברה מודרק**
 quod omnis Scriptura enim dicit viuit eum quod confitetur
 11 **אמר ניר כתבנת דכל**
 Iudæos non distinguit non & in hoc pudeset non in eum
 12 **וכהדאלא פרשלא ליהודיא**
 in omnes qui diues est omnium Dominus enim est vnus Aramee
 13 **כל ניר דנקרית שמה דמריא נחא**
 viuet Domini nomen qui inuocauerit enim omnis à qui inuocauit
 quomodo aut crediderūt in quem non cum inuocabunt igitur quomodo
 14 **אכנא הביר נקרון לאינא דלא הימנו או איכנא**
 absque audient quomodo aut audierunt de quo non in eum
 15 **אכנא רהו רגלא שמעוהי או איכנא נשמעון רלא**
 sicut missi fuerint non si concionabūtur quomodo aut
 16 **אכנא נכרוון אן לא נשתלחו איד**
 & euangelizantium pacem euangelizantium pedes speciosi quoniam
 17 **אכנא דמא רמון נגליהון דמסברי שלמא ודמסברי**
 nuntiationi auscultarunt omnes non sed
 18 **אלא לא הוא כלהון אשתמעו לסברתא**
 vocis nostræ filiæ credidit quis Domine mi ait enim Isaias
 19 **אשעיא ניר אמר כרי מנו הימן לברת קלן**
 ex auris & auditus est auris auditu ex fides inquit
 20 **אכנא דמא רמון נגליהון דמסברי שלמא ודמסברי**
 & ecce audierūt non nunquid ego dico fed Dni
 21 **אלא אמר אנא דלמא לא שמעו והא**
 verba eorum orbis & in fines vocis eorum filiæ exiuit terram
 22 **אכנא נקמת ברת קלהון ובסופיה דתביל מליהון**

NOVI
 TESTA
 MENTUM
 A
 IV.

8 **ἀλλὰ τί λέγει ἡ γράψις** ὅτι τὸ ρῆμα ἐστὶν ἐν τῷ στόματι σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. οὗτος ἐστὶν ὁ λόγος τῆς πίστεως ὃς ἐλάλει
 9 **ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς** ἐν τῷ στόματι σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἐκδέξῃς ὅτι ὁ θεὸς ἠγάπησεν τὸν υἱόν
 10 **καρδίᾳ δὲ πιστεύσῃς** εἰς διὰ τοῦ σώματος σου, ὁ θεὸς ἠγάπησεν τὸν υἱόν
 11 **λέγει δὲ ἡ γράψις**, Ὅτι πᾶς ὁ πιστεύων ἐν τῷ κυρίῳ, οὗ καταισχύνθησεται. 12 **οὗ δὲ ἄκουσεν** ἄκουσεν
 13 **ἠγνώρισεν** ὁ κύριος αὐτὸς κύριον πιστεύων, πλὴν οὗ εἰς πάντας τοὺς ἔθνας ἀπέστειλεν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. 14 **πῶς δὲ**
 15 **πῶς δὲ ἀκούσονται** εἰς ὃν οὐκ ἐβλήθησαν τῶν υἱῶν αὐτοῦ. 16 **ὡς ἀραῖοι οἱ πόδες** τῶν ἀγγέλων εἰς ἰεροσόλυμα, καὶ εἰς ἰεροσόλυμα καὶ εἰς ἰεροσόλυμα.
 17 **ἀρα οὐκ ἠκούσθησαν** τῶν ἀγγέλων. Ἠσαίας δὲ λέγει, Κύριος οὐκ ἐπίστευσεν τῇ ἀκῆ ἡμῶν. 18 **ἀλλὰ λέγει**, μὴ ἔσται ἡμεῖς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξ ἡμεῶν ὁ
 19 **ὁ πᾶς τῶν οἰκουμενικῶν** τῶν ῥήματα αὐτοῦ.

Moses primus Israel cognovit non nunquid ego dico sed
 19 אלא אמר אנא דלמא לא ידע ישראל קדמא מושא
 quz non sper Gēfē popul' gnō p populū ad xmulatiōē puocabo vos dixit ita
 הבנא אמר אטנכונ בעם דלא עם ובעמא דלא
 quis vifus sum & dicit audeat autem Ifaias vos ad irā cōmonebo acquiefcit
 מתטפים ארנוכוון: 20 אשעיא דין אמרה ואמר דאתחזית
 non qui de me ab ijs & inuentus sum quzsierunt me qui non ab ijs
 לאילין דלא בעאווני ואשתכרת לאילין דעלילא
 tota die manus meas quis expandi dixit verb' Israeli interrogabant
 שאלו: 21 לאיסריל דין אמר דפשטרת ארני יומא כלה
 acquiefcit & non qui est cōtentiosus populū ad
 לות עמא דמתחרה ולא מתטפים:

ii caput
 קפלאון יא

Passionis tertiz lectio
 קרינא דתלחא דחשנא

ego etiam parce populū suū Deus depulit nunquid ego sed
 1 אלא אנא דלמא דחקה אלהא לעמרה חס אף אנא
 propterea ex Abraham femine ex sum Israel ex enim
 ניר מן ישראל אנא מן זרעה ראברהם מן שרבנא
 initio qui ab eum populū suū Deus repulit non beniamin
 דבנימן: 2 לא רחק אלהא לעמרה אינא דמן קדיס
 quid Elie in Scriptura vos scitis non an ei fuit cognitus
 ידע הוא לה או לא ידעון אנתון בכתבא דאליא מנא
 Domine mi & ait Israel aduersus ad Deum esset clamans eum dicat
 אמר בר קבל הוא לאלהא על יסריל ואמר: 3 מרי
 solus ipse & ego euerterunt & altaria tua occiderūt pphetas tuos
 לנבייך קטלו ולמרבחיק סחפו ואנא הו בלהודי
 quia ecce per reuelationē ei & dictum est aiām meā & quzrunt relictus sum
 אשתחרת ובעון לנפשי: 4 ואתאמר לה בגלינא דהא
 genus sua qui in eorum virorum millia septem mihi ipsi reliqui
 שבקת לנפשי שבעא אלפין נברין אילין דעל כורכיוון
 hoc in tempore etiam ita Baal adorauerūt neque pcubuerūt nō
 לאברכו ולא סנרו לבעלא: 5 הכנא אף בוכנא הנא
 gratia per electionem relictum est ipsum residuū
 שרבנא הו אשתחר בגלינא דטיבותא!

19 διὰ τὴν ἰσραὴλ, ἡμεῖς οὐκ ἔγνων ἰσραὴλ; ἀλλὰ εἶπε Μωϋσῆς ἐπὶ τῶν ἰσραηλιτῶν ὑμᾶς, ὅτι ἐγὼ ἰσραὴλ ἔσθην, ὅτι ἐγὼ ἀπο-
 ἰέτω πορροῦ ὑμᾶς. 20 Ἡσυχία δὲ διέπεπλημᾶν, καὶ λέγει, Εὐρὴ στῆν ἵσθι ἐμὰ καὶ ζῆτο δ' οὐκ ἐμφορῶν ἢ ἐπὶ ὄμιλῳ
 ἵσθι ἐμὰ καὶ ἐσφῶτω σὺ. 21 ἀπερὶ δὲ τῶν ἰσραηλιτῶν λέγει, Ὅλλω τῶν ἡμερῶν ὄξυπτοῦσα ταῖς χερσὶν μου ἀπερὶ
 λαοῦ ἀποστῶντα, καὶ διέπλησθῆναι.

Κεφ. ια.

1 λέγω οὖν, μὴ ἀπίστατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, μὴ ἴσσοιτο καὶ τὸν ἰσραηλιτῶν εἶμῃ, ὅτι ἀπορριματός
 ἄσφαμπος ἔστιν ἐν ἐμοί. 2 οὐκ ἀπίστατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι ἀπερὶ ἔγωγε καὶ οὐκ ὄξυπτο ὡς Ἡλίας τὸν λέγει ἢ
 χραφῆς, ὡς ἐσπλήσθη ἡ γῆ τῶν ἰσραηλιτῶν, λέγων, 3 Κύριε, ὅτι ἀπέκλεισται ἡ γῆ σου ἀπὸ σαρκῶν
 ἐμῶν καὶ ἀπὸ σαρκῶν ἄλλων ὑποκρίθη μὴ μόνος, καὶ ζῆτο σὺ τῶν ἡμερῶν μου. 4 διὰ τὴν ἰσραὴλ αὐτῶν ὁ χραμαπ-
 σμός; Κατὰ τὴν ἐμῶν τῶν ἐπιανθρώπων ἐπὶ ἄλλοις ἐκκαμῆσαι γῆν τῆν Βαβυλῶν. 5 ἢ τὸς οὖν καὶ ἐπὶ τῶν
 ἰσραηλιτῶν, ἡμεῖς κατὰ ἑκάστην χεῖρα τῶν ἰσραηλιτῶν.

19 Sed dico, Nunquid Israel non cognouit: Primus Moyses dicit, Ego ad xmulatiōnem vos adducam in non gentē: in gentem infipientem, in iram vos mittam.
 20 Ifaias autem audeat & dicit, Inuentus sum à non quzrentibus me: palam apparui ijs, qui me non interroga- bant.
 21 Ad Israel autē dicit, To- ta die expandi manus meas ad populū non credentem, sed contradicentem.

CAP. XI.

1 Dico ergo, Nunquid Deus repulit populū suū? Absit. Nam & ego Israelita sum, ex femine Abraham, de tribu Benjamin.
 2 Non repulit Deus plebem suam quam praxciuit. An nescitis in Elia quid dicit Scriptura: quemadmodum in- terpellat Deum aduersus Israel?
 3 Domine Prophetas tuos occiderūt, altaria tua suffoderunt: & ego relictus sum solus, & quzrunt animam meam
 4 Sed quid dicit illi diuinū responsum? Reliqui mihi septem millia virorum, qui non curuauerunt genua ante Baal.
 5 Sic ergo & in hoc tēpore, reliquix secundum electionem gratiæ Dei salutē factæ sunt.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

6 Si autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia.
 7 Quid ergo? quod quaerebat Israel, hoc non est consecutus: electio autem consecuta est, ceteri vero excusati sunt, sicut scriptum est,

8 Dedit illis Deus spiritum concupiscentiarum, ut non videant: & aures, ut non audiant usque in hodiernum diem.

9 Et David dicit, Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, & in captivum, & in scandalum, & in retributionem illis.

10 Obscurentur oculi eorum, ne videant: & dorsum eorum semper incurva.

11 Dico ergo, Nunquid sic offenderunt ut caderent? Absit. Sed illorum delicto, salus est Gentibus, ut illos æmulentur.

12 Quod si delictum illorum diuitiarum sunt mundi, & diminutio eorum diuitiarum Gentium, quanto magis plenitudo eorum?

13 Vobis enim dico Gentibus, quandiu quidem ego sum Gentium Apostolus, ministerium meum honorificabo,

14 Si quo modo ad æmulandum prouocem carnem meam, & saluos faciam aliquos ex illis.

est non & si operibus, ex fuit non per gratiam
 איתיה לא הוא מן עבדא ואן לא איתיה
 opus non & si gratia ex fuit non per opera

7 Quid ergo? quod quaerebat Israel, hoc non est consecutus: electio autem consecuta est, ceteri vero excusati sunt, sicut scriptum est,

8 Dedit illis Deus spiritum concupiscentiarum, ut non videant: & aures, ut non audiant usque in hodiernum diem.

9 Et David dicit, Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, & in captivum, & in scandalum, & in retributionem illis.

10 Obscurentur oculi eorum, ne videant: & dorsum eorum semper incurva.

11 Dico ergo, Nunquid sic offenderunt ut caderent? Absit. Sed illorum delicto, salus est Gentibus, ut illos æmulentur.

12 Quod si delictum illorum diuitiarum sunt mundi, & diminutio eorum diuitiarum Gentium, quanto magis plenitudo eorum?

13 Vobis enim dico Gentibus, quandiu quidem ego sum Gentium Apostolus, ministerium meum honorificabo,

14 Si quo modo ad æmulandum prouocem carnem meam, & saluos faciam aliquos ex illis.

NOVI
 TESTAMENTI
 ROMANORUM
 LIB. XI.

Hofanna in sabbatho vobis

דָּהָר בְּשִׁבְעָה דְּאוֹשְׁעֵנָה

Gentium Apostolus qui sum ego Gentibus ego dico
 וְתוֹרֵן אָמַר אָנָּה לְעַמְמָא אָנָּה דְּאִיתִי שְׁלִיחָא דְּעַמְמָא
 carnis mex filios ad æmulationem, puocet si forte sum honorificus
 מִמְּיֻשְׁתֵּי בְּשִׁבְעָה אָנָּה דְּלִמְנָה אֲטֵן לְבָנֵי בְּכָרֵי
 ex ipsis homines cruciatos
 וְיִאֲשִׁין בְּנֵהוּן

6 εἰ δὲ χάρις, ἢ ἐκ ἔργων ἐστὶν ἡ χάρις, ἢ ἐκ τῆς χάριτος ἐστὶν ἡ χάρις... ἢ ἐκ τῆς χάριτος ἐστὶν ἡ χάρις...
 7 ὁ δὲ θεὸς ἠὲ καὶ οὐκ ἐκ τῆς χάριτος ἐστὶν ἡ χάρις... ἢ ἐκ τῆς χάριτος ἐστὶν ἡ χάρις...
 8 καὶ θὰς γὰρ ἀπίστου, ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα ἀπειθείας, ὡς φησὶ ματθαῖος τὸ μὴ βλάσφημοι εἶναι...
 9 καὶ εἰς σαυτοὺς ἡμετέρας. 9 καὶ Δαυὶδ λέγει, Γενήθη τὸ ἔργον αὐτῶν ὡς τὸ ἔργον αὐτῶν...
 10 καὶ εἰς σαυτοὺς ἡμετέρας. 10 καὶ εἰς σαυτοὺς ἡμετέρας...
 11 καὶ εἰς σαυτοὺς ἡμετέρας. 11 καὶ εἰς σαυτοὺς ἡμετέρας...
 12 εἰ δὲ τὸ ἔργον αὐτῶν ὡς τὸ ἔργον αὐτῶν...
 13 καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ὡς τὸ ἔργον αὐτῶν...
 14 εἰ δὲ τὸ ἔργον αὐτῶν ὡς τὸ ἔργον αὐτῶν...

quanto magis fuit mundo reconciliatio illorum reiectio enim si
 15 **אין גיר מסתלינותהון תרעותא לעלמא הות כמא**
 verò si mortuorum domo quæ à vitæ & sed eorum cõuersio igitur
 הכיל פונהון אלא היא דמן בית מיתא: 16 **אן דין**
 etiam est sancta radix & si massa etiam sanctum principium
 רישותא קדישא אר נבילתא ואן עקרא קדיש הו אר
 syluestris es qui o liva & tu amputatum est ramis ex & si rami
 סוכא! 17 **ואן מן סוכא אתפשתי ואנת דויתא אנת דברא**
 & pinguedinis radicis particeps & fuisti in ipsorum locum insertus es
 אחטעמט בדוכיתיהון והוית שותפא לעקרה ולשוכמנ
 gloriæ verò si ramos aduersus gloriæ ne ipsius oleæ
 דויתא: 18 **לא תשתכח על סוכא אן דין משתכח**
 radis ipsa sed radicem ipsam portans tu es non tu
 אנת לא הוא אנת שקיל לה לעקרא אלא הו עקרא
 vt ego amputati sunt quia rami dices & iam te portat
 שקיל לך: 19 **וכבר תאמר דסוכא דאתפשתי דאנא**
 crediderunt non quia illi pulerè infereretur in ipsorum locum
 כדוכיתיהון אתטעם: 20 **שפיר הליון מטל דלא הימנו**
 in mente tua extollaris ne stitisti per fidem verò tu amputati sunt
 אתפשחו אנת דין בהימנותא קמת לא תתרים ברעונך
 non natura sua qui ex ramis in enim Deus si time sed
 אלא דחל: 21 **אן אלהא גיר על סוכא דמן בניהון לא**
 benignitatem igitur vide precat in te non etiam ne forte pepercit
 חס דלמא אר לא עליך נחום: 22 **הו הכיל במימותה**
 verò in te seueritatem qui ceciderunt eos in Dei & seueritatem
 וקשיותה דאלהא על אליו דנפלו קשיותא עליך דין
 tu etiam non & si in benignitate ipsa manseris si benignitatem
 בכימותה אן תקוא בה בכימותה ואן לא אר אנת
 lux fidei in defectu permanerint non si & illi amputaberis
 תתפשא: 23 **והנון אן לא נקוון בחסירות הימנותהון**
 inferat vt rursus Deus enim potest inferentur ipsi etiam
 אר הנון נטתעמון משכח גיר אלהא דתוכ נטעם
 eos
 אנון:

15 Si enim amissio eorum, reconciliatio est mundi: quæ assumptio, nisi vita ex mortuis.
 16 Quod si delibatio sancta est, & massa; & si radix sancta, & rami.
 17 Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, insertus es in illis, & socius radicis & pinguedinis oliuæ factus es.
 18 Noli gloriari aduersus ramos. Quod si gloriaris, non tu radicem portas, sed radix te.
 19 Dicis ergo, Fracti sunt rami, vt ego inferat.
 20 Bene: propter incredulitatem fracti sunt, tu autem fides: noli altum sapere, sed time.
 21 Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat.
 22 Vide ergo bonitatem & seueritatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, seueritatem: in te autem bonitatem Dei, si permaneris in bonitate: alioquin & tu excideris.
 23 Sed & illi si non permanerint in incredulitate, inferetur. Potest enim Deus iterum inferere illos.

15 **אין גיר מסתלינותהון תרעותא לעלמא הות כמא**
 16 **אן דין**
 17 **ואן מן סוכא אתפשתי ואנת דויתא אנת דברא**
 18 **לא תשתכח על סוכא אן דין משתכח**
 19 **וכבר תאמר דסוכא דאתפשתי דאנא**
 20 **שפיר הליון מטל דלא הימנו**
 21 **אן אלהא גיר על סוכא דמן בניהון לא**
 22 **הו הכיל במימותה**
 23 **והנון אן לא נקוון בחסירות הימנותהון**
 אר הנון נטתעמון משכח גיר אלהא דתוכ נטעם
 אנון:

24 Nam si tu ex naturali excifus es oleastro, & contra naturam inferus es in bonâ oliuam: quanto magis ij qui secundum naturam inferetur suæ oliuæ?

25 Nolo enim vos ignorare, fratres, mysterium hoc, (vt non sitis vobis ipsi sapientes,) quia cæcitas ex parte contingit in Israël, donec plenitudo Gentium intraret:

26 Et sic omnis Israël saluus fieret, sicut scriptum est, Veniet ex Sion, qui eripiat, & auertat impietatem à Iacob.

27 Et hoc illis à me testamentum, cum abstulero peccata eorum.

28 Secundum Euangelium sequentem, inimici propter vos: secundum electionem autem charissimi propter Patres.

29 Sine penitentia enim sunt dona & vocatio Dei.

30 Sicut enim aliquando & vos nõ credidistis Deo, nõc autem misericordiam cõsecuti estis propter incredulitatem illorum.

31 Ita & isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam, vt & ipsi misericordiã consequantur.

32 Concludit enim Deus omnia in incredulitatem, vt omnium miseretur.

33 O altitudo diuitiarũ, sapientiæ, & scientiæ Dei: quã incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius.

amputatus es tuæ nature syluestri es oliua qui ex tu cibus
קני את דמן וזאת אנת דברא הו דבבניך אתפשחת
ipfi igitur quanto magis bonã in oliuam infusus fuisti natura ad bonam
בבניך אתעמבת ביותא טבא כמא הכיל הנון
vt sciatis autem ego velim naturæ suæ in oleam infusus
ויעמבון ביותא דבניהון: צבא אנת דין דתדעון
animæ vestre in cogitatione sapientes sitis vt ne hoc arcani fuerit
הנא דלמ תהוון הכימין ברעין נפשכון
dam introierit vsque Israeli fuit leui loco ex corda quæ
דיות לבא מן אתר קליל הות ליסריל עדמא דנעול
sicut vincet Israel vnuerfus & tunc Gentium plenitudo
לדעמבא: והידון בלרה יסריל נחא איכנא
à iniquitatem & auertet Redemptor Sion ex quia venit deus
דנאנתא מן עדיון פרוקא ונהפך עולמא מן
eam me est quod à illud testamentum illis erit & tunc
הידון תהוא להון דיתיקא הי דמן לותי מא
inimici autem in Euangelio peccata ipsorum eis
מקת להון חטהיהון: באונגליון דין בעלדבכא
Patres propter sunt amici & in electione propter vos
מטלתכון וכנביותא הכימין אנון מטל אבהתא:
sicut & vocationem suam donum suum Deus mutauit carnis
אני דהפך אלהא כמחכתה ובקרניה: איכנא
initio ab Deo fuistis acquiescentes non vos quæ
דאלי אתון לא מתטפיסין היותון לאלהא מן קדים
ipforum acquiescentiam illorum non propter misericordiã ad ipsos
הא אתהנתון מטל לא מתטפיסנותהון דהנון:
quæ in vos miserationibus nunc acquiescunt non illi etiam in
מא אולי הון לא אתטפיסו השא לרחמא דעליכון
homine omne Deus enim cõcludit miserationes suas in
עליון הוון רחמא: חבש גיר אלהא לבלנש
profunditas o miseretur homine omni vt super acquiescentiam
אראו רחמנותא דעל כל אנש נרחם: או עומקא
iudicia eius scrutata est nõ quia homo Dei & scientiæ sapientiæ
דאראו רחמנותא דאלהא דאנש לא מש דינהי
sunt peruestigabiles non
דחתה לה מתעקבן:

NOVUM
TESTAMENTUM
A.
IV.

24 εἰ γὰρ σὺ οὐκ ἦς κτὶ φύσει ὡς ὁ ἄριστος ἀγροεὺς αἴμα, καὶ ἔσθι φύσιν ἐκ ἐκαστοῦ τῆς εἰς ἡμᾶς ἀναστον, ποῦ
ἔπει οἱ κτὶ φύσιν, εἰ καὶ ἔσθι σὺ οὐκ ἦς αἴμα; 25 ἢ γὰρ θεῶν ὁμοῦ ἀγροεῖ, ἀδελφοὶ τὸ μυστήριον
μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς ἐφόνοι, οἱ παῖδες τῶν μετ' ἡμᾶς τῶν Ἰσραηλινῶν, ἀλλ' ἵνα ὅτι τὸ μυστήριον ἔσθι
26 καὶ ἢ τῶν πατρῶν Ἰσραηλ ἔσθι, καὶ τῶν γεγραμμένων, Ἡ εἰς οὐκ Σιών ὁ ῥυθμὸς, καὶ ἔσθι ἐκαστοῦ
καὶ 27 καὶ αὐτὴ αὐτοῖς ἢ παρ' ἑαυτοῦ εἰς ἡμᾶς, ὅταν ἀνοήτωμαι τὰς ἀμφοτέρους αὐτῶν. 28 καὶ
διὰ γένοιτο, ἐχθροὶ δι' ὁμοῦ, καὶ δι' ἐπινοίας ἐκαστοῦ εἰς τοὺς πατέρας. 29 αὐτοῦ τὸ μυστήριον
σημασία, καὶ ἢ καὶ τὸ θεοῦ. 30 ὡς ἔσθι γὰρ περὶ καὶ ὑμεῖς ἢ περὶ ἵνα τὸ θεοῦ, ἡμῶν δὲ ἡμεῖς τὸ θεοῦ
ἀπὸ θεοῦ. 31 ἢ τῶν καὶ ἢ τῶν ἡμεῖς ἢ τῶν μετ' ἡμᾶς ἢ ἑαυτοῦ, ἡμῶν καὶ αὐτοῦ ἢ ἡμῶν. 32 πᾶσι τῶν
θεοῦ τῶν πατέρων εἰς ἀπὸ θεοῦ, ἡμῶν τῶν πατέρων ἢ ἑαυτοῦ. 33 ὁ βάθος πλάτους, καὶ ὄψους, καὶ ἡμεῖς τῶν
ἀνεξέρετων τῶν κρῖματων αὐτοῦ, καὶ ἀνεξέρετων αἰσθησῶν αὐτοῦ.

consilij domini ei fuit quis aut Domini mentem nouit enim quis
 34 מנו נור ירע רעיונה דמרואו או מנו הוא לה בעל מלאכה
 35 או מנו קדם יהב לה ובן נסב מנה : מטל דכל
 36 מנה וכל בה וכל באיורה דלרה תשבחן ובורכן
 amen seculorum in seculum
 לעלם עלטין אמין :

34 Quis enim cognouit
 sensum Domini? Aut quis
 consiliarius eius fuit?
 35 Aut quis prior dedit illi,
 & retribuetur ei?
 36 Quoniam ex ipso, & per
 ipsum, & ipso sunt omnia.
 Ipsi honor & gloria in secula
 seculorum. Amen.

caput יב קפלאון יב

CAP. XII.

יעוניום precedens hebdomadis in sabbatho secundæ
 דתרון בשבתא קרמיתא דיומא
 1 בענא הכיל מנכון אחו ברחמיהו דאלהא דתקיון
 פגריכון דבחחא הוהא וקדישתא ומקבלתא לאלהא
 בתשכשתא מלילתא : 2 ולא תתדמון לעלמא הא אלא
 אשתחלפו בחורתא : דרעניכון והויותון פרשין אונא הו
 עכינה דאלהא טבא ומקבלא ונמירא : 3 אמראנא
 דיין רטיבותא דאתיבת לי לכלכון דלא תהוון מתרעון
 לבר מן טא דולא דתתרעון אלא תהוון מתרעון בנכפותא
 כל נשאין דפלג לה אלהא הימנותא במשורתא :
 4 איכנא גיר רבחד פגרא הרמא סניאא אית לן וכלחון
 הרמא לא הוא חד סוערנא אית להון : 5 הכנא אף חנן
 דסגניא חנן חד חנן פגרא במשורתא חד חנן דין הרמא
 חנן דהדרא :

1 OBSECO Itaque vos,
 fratres, per misericordiam Dei,
 ut exhibeatis corpora vestra
 hostiam viuentem, sanctam,
 Deo placentem, ratio-
 nabile obsequium vestrum.
 2 Et nolite conformari huic
 seculo: sed reformamini in
 nouitate sensus uestri, ut probetis
 quae sit uoluntas Dei
 bona, & beneplacens, & per-
 fecta.
 3 Dico enim per gratiam quae
 data est mihi, omnes qui
 sunt inter uos, Non plus sa-
 pere quam oportet sapere,
 sed sapere ad sobrietatem, &
 uincique sicut Deus diuinit
 mensuram fidei.
 4 Sicut enim in vno corpo-
 re multa membra habemus,
 omnia autem membra non
 eundem actum habent:
 5 Ita multi vnum corpus su-
 mus in Christo, singuli autem
 alter alterius membra:

34 מה נור ירע רעיונה דמרואו או מנו הוא לה בעל מלאכה
 35 או מנו קדם יהב לה ובן נסב מנה : מטל דכל
 36 מנה וכל בה וכל באיורה דלרה תשבחן ובורכן
 amen seculorum in seculum
 לעלם עלטין אמין :
 1 בענא הכיל מנכון אחו ברחמיהו דאלהא דתקיון
 פגריכון דבחחא הוהא וקדישתא ומקבלתא לאלהא
 בתשכשתא מלילתא : 2 ולא תתדמון לעלמא הא אלא
 אשתחלפו בחורתא : דרעניכון והויותון פרשין אונא הו
 עכינה דאלהא טבא ומקבלא ונמירא : 3 אמראנא
 דיין רטיבותא דאתיבת לי לכלכון דלא תהוון מתרעון
 לבר מן טא דולא דתתרעון אלא תהוון מתרעון בנכפותא
 כל נשאין דפלג לה אלהא הימנותא במשורתא :
 4 איכנא גיר רבחד פגרא הרמא סניאא אית לן וכלחון
 הרמא לא הוא חד סוערנא אית להון : 5 הכנא אף חנן
 דסגניא חנן חד חנן פגרא במשורתא חד חנן דין הרמא
 חנן דהדרא :
 1 Παροχουμαι υμιν υμας, αδελφοι, δεξασθαι τα σωματα υμων ζωντα, αγια, ευαρεστη, δευρα, ομοιωμενα θεω.
 2 μη μορφωσθε τω αιωνι τω ουτω, αλλα μεταμορφωσθε εν τω νοητι υμων, ωστε κατανοησθε τι θεου εστιν η βουλη
 η καλη, η ευαρεστη, η τελειη.
 3 Λογουμαι ουν εν χριστη, οτι οτις εστιν εν υμιν, μη περισσοτερον οπισθησει τον εαυτου νοον, αλλα οσοσπου οπισθησει, οσοσπου
 οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει.
 4 Ομοιωμεθα εν χριστω, αλλα ο καθεν υμιν, μεταμορφωσθαι εν εαυτω, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει.
 5 Ομοιωμεθα εν χριστω, αλλα ο καθεν υμιν, μεταμορφωσθαι εν εαυτω, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει, οσοσπου οπισθησει.

6 Habentes autē donationes, secundum gratiā quæ data est nobis, differentes, siue prophetiam secundum rationē fidei.

7 Siue ministerium in ministrando: siue qui docet in doctrina:

8 Qui exhortatur, in exhortando: qui tribuit, in simplicitate: qui præest, in sollicitudine: qui miseretur, in hilaritate.

9 Dilectio sine simulatione. Odientes malum, adherentes bono.

10 Charitatem fraternitatis inuicem diligentes: Honore inuicem præuenientes.

11 Sollicitudine non pigri: Spiritu feruentes: Domino feruientes.

12 Spe gaudentes. In tribulatione patientes. Orationi instantes.

13 Necessitatibus sanctorū communicantes: Hospitalitatem sectantes.

14 Benedicite persequentibus vos: benedicite, & nolite maledicere.

15 Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus.

16 Idipsum inuicē sentiētes: Non alta sapiētes, sed humilibus consentiētes. Nolite esse prudentes apud vosmetipsos.

17 Nulli malum pro malo reddentes: Prouidētes bona non tantū coram Deo, sed etiam corā omnibus hominibus.

gratiam secundum varia dona nobis sunt
אֵלֶּיךָ אֵת לֶן מוֹהֲבֹתָ מִשְׁחֵלֶפְתָּהּ אֵיךְ מִיְבוֹתָא

וְהַיְהוֹדֹתָ לְךָ אֵת דְּנְבוֹתָא אֵיךְ מְשׁוֹחֲתָא דְהִימְנִיתָהּ
qui doctor & est in ministerio suo ei est cui ministerium & est
וְאֵת דְּהַשְׁמִשְׁתָּהּ אֵת לָהּ בְּתַשְׁמִשְׁתָּהּ וְאֵת דְּמַלְפָּנָא

& qui dat in consolatione sua est qui consolator & est in doctrina sua
וְיִבְרִילְפָּנָהּ: וְאֵת דְּמִבְיֹאנָהּ הוּ בְּבוֹאֵירָהּ וְדִיֵּהב

& qui miseretur cum sollicitate in capite & qui facit cum simplicitate
בְּשִׂיטוֹתָ וְדָקָאם בְּרִישָׁא בְּהַפְּיִטוֹתָ וְדְמַרְחֵם

stis sed dilectio vestra fraudulenta sit & non cum hilaritate
וְהַיְהוֹדֹתָ: וְלֹא נְהוּא נְכִיל חוֹבְכוֹן אֲלֵא הַיְהוֹתוֹן

אֶמְנֵם מִבְּשִׂיטָא וּמְתַנְקִין לְטַבְתָּא: הַיְהוֹתוֹן רַחְמִין
vnum vnus & diligētes fratres vnus vnus honore afficiētes præueniētes stis

וְיִבְרִין וְיַחְבְּדוּן חָד לְחָד הַיְהוֹתוֹן מְקַדְמִין מִקְרִין חָד
in spiritu feruentes estote pigri & non diligentes estote

וְיִבְרִין הַיְהוֹתוֹן הַפְּשִׁין וְלֹא הַבְּנִינְן הַיְהוֹתוֹן רַחֲמִין בְּרוּחַ
estote in spe vestra gaudentes estote domino vestro seruientes estote

וְיִבְרִין וְיִבְרִין לְמַרְכוֹן: הַיְהוֹתוֹן חָדִין בְּכַסְבְּרוֹן הַיְהוֹתוֹן
estote in oratione perseverantes estote miseris vestris instantes

וְיִבְרִין אֲלֵעֲנִיכוֹן הַיְהוֹתוֹן אֲמִינִין בְּעַלְוֹתָא: הַיְהוֹתוֹן
peregrinos diligentes estote Sanctorum indigentis participes

וְיִבְרִין לְכְנֻקוֹתָא דְקִדְשָׁא הַיְהוֹתוֹן רַחְמִין אֲכַסְנִינָא:
eū gaudere imprecamini & ne beneprecamini persecutorib. vris beneprecamini
וְיִבְרִין לְרֻפְפוֹכוֹן בְּרוּכוֹן אֲתֵלוּטוֹן: חָדוֹ עֵם

וְיִבְרִין עֵם דְּבַכּוֹן: וְיִבְרִין דְּמַתְרַעֲוִין אַתְחוֹן עַל
adherete sed elata mente sentiatz neque fratrib. vris de eius malitia
וְיִבְרִין אֵיךְ עַל אַחֲוִיכוֹן וְלֹא תַתְרַעֲוִין רַעֲיָנָא רַמָּא אֲלֵא קִפְרוֹ
neque animæ vestræ in cogitatione sapiētes estote neque qui saltem illi boni
וְיִבְרִין דְּמַכְבִּיבִין וְלֹא הַיְהוֹתוֹן חַיִּימִין בְּרַעֲוִין נַפְשָׁכוֹן: וְלֹא

וְיִבְרִין לְאִנְשׁ בִּישְׁתָּא חַלְףִי בִּישְׁתָּא אֲלֵא נְתַבְטַל לְכוֹן
vobis corz sit sed malo pro malo hominū respon
וְיִבְרִין טַבְתָּא קִרְם בְּנֵי נִשְׂא בְּלַהוֹן:
omnibus hominis filijs coram bonum

NOVUM TESTAMENTUM ROM. IV. c. 1.

6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα καὶ πλὴν χάριτος τὴν δοξαίαν ἡμῶν, ἅψα ἕσασθε, εἴτε προφητείας, καὶ τὴν διδασκαλίαν τὴν πίστιν. 7 εἴτε διακονίας, καὶ τὴν διδασκαλίαν, εἴτε ὁ διδάσκων, καὶ τὴν διδασκαλίαν. 8 εἴτε ὁ διδασκούμενος, καὶ τὴν ἀπολογία. 9 ἢ ἡμιμαθῶν, καὶ τὴν ἀπολογία. 10 τὴν εὐλαβίαν εἰς ἀγαθὸν, καὶ τὴν εὐλαβίαν εἰς ἀγαθὸν. 11 τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. 12 τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. 13 τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. 14 ἀλλοτρίων δὲ δίδωσθε ὅμοια, ἀλλοτρίων δὲ δίδωσθε ὅμοια. 15 χαίρετε μὴ χαίροντες, καὶ κλαίετε μὴ κλαίοντες. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀγαθὸν φρονεῖτε, ἀλλὰ εἰς κακόν, οὐκ ἀπολογία, ἀλλὰ εἰς κακόν. 17 μηδὲν ἐπιδοσθε.

pacem hominis filio omni cum vobis quod ex secudu fieri potest & si
 ואן משכחנא איך דמן לו תכון עם כל בר נש שלמא 18
 date sed dilecti mei vos ipsos vltiscentes sitis & ne facite
 עבדו ו' 19 ולא הויתון תבעין נפשכון חביבי אלא הבו
 tibi ipsi iudicium facias ne iudicando enim est scriptum iræ locum
 אתרא לרונא כתיב הו ניר ראן לא תעבד דינא לנפשך
 inimicus tuus esuriet & si Deus dicit iudicium tuu faciam ego
 אנא אעבד דינך אמר אלהא ו' 20 ואן כפן בעל דבךך
 prunas ei feceris hæc & si da ei potum sitiet & si ciba eum
 אוכליהי ואן צהגא אשקיהי ואן הלין תעבד לה נומרא
 sed malum vincat vos ne verticem eius super coaceruabis ignis
 דנורא תקבר על קרקפתה ו' 21 לא תוכיכין בישתא אלא
 in bono malam vincite
 זכאוה לבישתא בטבתא ו'
 23 caput
 קפלאן יג

18 Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes.
 19 Non vosmetipsos defendetes, charissimi, sed date locum iræ. scriptum est enim, Mihi vindicta, & ego retribuam, dicit Dominus.
 20 Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi: hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput eius.
 21 Noli vinci à malo: sed vince in bono malum.

23 caput
 קפלאן יג
 Ecclesia quo deligitur in tempore
 בזכנא דמתנביא ערנא

CAP. XIII.

enim non est subiciatur dominantibus potestatibus anima omnis
 כל נפש לשולטנא דרבוהא תשתעבד לית ניר 1
 potestates & ex Deo à sit que non potestas
 שולטנא דלגא הוא מן אלהא הו ואיליל שולטנא
 igitur qui insurgit is constitutus sunt Deo à que sunt
 דאיתיהון מן אלהא הו פקידין ו' 2 מן דקאם הכיל
 & ij insurgit Dei mandatum aduersus potestatem aduersus
 לוקבל שולטנא לוקבל פוקדנא דאלהא קאם והלין
 sunt non enim iudices accipiunt iudicium aduersus ea qui insurgunt
 דקימין לוקבלהון דינא נסכוון ו' 3 דינא ניר לא הו
 igitur tu vis malum sed bonum facientibus terrori
 דחלתא לעבדא טבא אלא לבישא צבא אנת הכיל
 & laus bonum fac potestate à formides vt non
 דלגא דחלת מן שולטנא עבד טבתא ותשכוחתא
 ab ea tibi erit
 תהוא לך טנה ו'

1 OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo, quæ autem sunt, à Deo ordinata sunt.
 2 Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.
 3 Nam principes non sunt timorè boni operis, sed mali. Vis autè non timere potestatem? Bonum fac: & habebis laudem ex illa.

18 εἰ δυνατόν, ὡς ἔχετε δύναμις, ἀγαπήσατε ἀλλήλους ὡς ἀγαπήσατε τὸν ἑαυτοῦ. 19 καὶ ἐάν τις ἐχθρὸς ᾖ τῷ ἀδελφῷ σου, ἐπιτρέψατο τὸν ἑαυτόν· ὅτι ἡ ἐκδίκησις ἐστὶν ἐμοί, ὡς ἔχει ῥηθῆναι ἐν τοῖς βιβλίοις. 20 ἀλλὰ ἐάν τις ἔσθῃ πεινῆς, ἐπιτρέψατο αὐτῷ φαγεῖν καὶ πινεῖν, ὅτι ἐπιτρέψας τὸν ἑαυτόν, ὁ θεὸς ἐπιπέσει ἐπὶ τὸ κεφάλαιον αὐτοῦ. 21 ἀλλὰ ἐάν τις ἐχθρὸς ᾖ τῷ ἀδελφῷ σου, ἀγαπήσατο ὡς ἑαυτόν· ὅτι ἐάν τις ἐχθρὸς ᾖ τῷ ἀδελφῷ, ἐπιτρέψατο τὸν ἑαυτόν· ὅτι ἐάν τις ἐχθρὸς ᾖ τῷ ἀδελφῷ, ἐπιτρέψατο τὸν ἑαυτόν· ὅτι ἐάν τις ἐχθρὸς ᾖ τῷ ἀδελφῷ, ἐπιτρέψατο τὸν ἑαυτόν.

Κεφ. ιγ.

1 Πᾶσα ψυχὴ τῷ θεῷ ὑποτάσσεται. ἡ δὲ ἐξουσία ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐστὶν, ὡς ἔχει ῥηθῆναι ἐν τοῖς βιβλίοις. 2 ὁ ἀπορροῦς τῆς ἐξουσίας τῆς ἐκκλησίας, ἐπιτίθει τὸν ἑαυτόν. ὁ δὲ ἀπορροῦς τῆς ἐξουσίας, ἐπιτίθει τὸν ἑαυτόν. 3 ὁ δὲ ἀπορροῦς τῆς ἐξουσίας, ἐπιτίθει τὸν ἑαυτόν. ὁ δὲ ἀπορροῦς τῆς ἐξουσίας, ἐπιτίθει τὸν ἑαυτόν.

Yy ij

opera à nobis ergo pellamus ap.ppinquavit & dies preriijt deinceps nox... ללא מכיל עבר ואיממה קרב נויח הכל מן עכרא... דחשוכא ונלבש זינה דנוהרא: ואיך דכאיממה... באסכמה נהלך לא כומרם ולא כרויותם ולא... במדממה טנפא ולא כחסמה ובהרננה: אלא... לובשוהו למרן ישוע משיחה-ה ולא תאנפון דבטרכון... קפלאון יד:

12 Nox praecessit, dies autem appropinquavit. Abijciamus ergo opera tenebratum, & induamur arma lucis. 13 Sicut in die, honestè ambulemus: non in comestationibus & ebrietatibus, non in cubilib' & impudicijs, non in contentione & æmulatione: 14 Sed induamini Dominum Iesum Christum, & carnis curā ne feceritis in desiderijs.

CAP. XIII.

1 INFIRMUM autem in fide assumite: nō in disceptationibus cogitationum. 2 Alius enim credit se manducare omnia: qui autem infirmus est, olus manducet. 3 Is qui manducat, non manducantem non spernat: & qui non manducat, manducantem non iudicat. Deus enim illum assumpsit. 4 Tu quis es, qui iudicas alienū seruum? Domino suo stat aut cadit. stabit autem: potens est enim Deus statuerē illum. 5 Nam alius iudicat diem inter diem: alius autem iudicat omnem diem. Vnusquique in suo sensu abundet. 6 Qui sapit diem, Domino sapit. Et qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo. Et qui non manducat, Domino non manducat, & gratias agit Deo.

1 לאינא דינ דכרמה בהימנותא הכו לה אידא ולא תהווין... מתפלגין במחשבתכון: אית גיר דמחיתן דכל מרם... נאכול ודכריה ירקא הוא אכל: זה דין דאכל להו מן... דלא אכל לא נשוט והו מן דלא אכל להו מן דאכל... לא נדון אלהא גיר קרבה: אנת מן אנת דדאן אתא... לעכרא דליגא דילך דאן קאם למרה קאם ואן נפל... למרה נפל מקם חו דין קאם מטמה גיר באודי מדרה... דנקמייהו: אית דדאן יומא מן יומא ואית דדאן כלהון... יומתא בלגש חין במרעא דנפשה נשתדר: מן דמתרעא... דיומא למרה מתרעא וכל דלא מתרעא דיומא למרה... לא מתרעא וראכל למרה אבל ולא הא מודה ורלא... אכל למרה לא אכל ומודה לא לאלהא:

12 ἡ νύξ προέβη, ἡ δὲ ἡμέρα ἐγγίχεται. ἀποβάλλομεν ἔργα τῶν σκότους, καὶ ἐνδύμεθα ὅπλα τῆς φω- τὸς. 13 ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ὀρθῶς ἀνταποκρίνομεθα, μὴ καὶ ὕπνος καὶ μὴ πνεῦμα, μὴ καὶ πρῶτος καὶ ἰσχυρῆς, μὴ ἐπι- φλοῦνος. 14 ἀλλὰ, ὡς εἰς τὸν κόσμον, ὡς καὶ εἰς τὸν κόσμον, ὡς καὶ εἰς τὸν κόσμον, ὡς καὶ εἰς τὸν κόσμον. Κεφ. ιβʹ.

1 Τὸν δὲ ἀδυνατοῦν τῷ πνεύματι, ἀπολαμβάνομεν ἐν πίστει, ὡς εἰς τὸν κόσμον, ὡς καὶ εἰς τὸν κόσμον. 2 ὁ δὲ ἰσχυρῶς φησὶν, ὅτι ἀναλαμβάνω πάντα τὰ ἐξ ἐλάφου, ὁ δὲ ἀδυνατοῦν, ἐπιβουλεύεται μὴ κερταίνεσθαι ὁ θεὸς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποστανθεῖν. 3 οὗτος ἂν εἴη ὁ ἀδυνατοῦν, ὁ ἐπιβουλεύεται ὅτι ἀναλαμβάνω πάντα τὰ ἐξ ἐλάφου, ὁ δὲ ἀδυνατοῦν, ἐπιβουλεύεται μὴ κερταίνεσθαι ὁ θεὸς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποστανθεῖν. 4 οὗτος ἂν εἴη ὁ ἀδυνατοῦν, ὁ ἐπιβουλεύεται ὅτι ἀναλαμβάνω πάντα τὰ ἐξ ἐλάφου, ὁ δὲ ἀδυνατοῦν, ἐπιβουλεύεται μὴ κερταίνεσθαι ὁ θεὸς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποστανθεῖν. 5 ὁ δὲ ἐπιβουλεύεται, ὅτι ἀναλαμβάνω πάντα τὰ ἐξ ἐλάφου, ὁ δὲ ἀδυνατοῦν, ἐπιβουλεύεται μὴ κερταίνεσθαι ὁ θεὸς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποστανθεῖν. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, ἀναλαμβάνω πρῶτος καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, ἀναλαμβάνω ἔσχατος. καὶ ὁ εὐσεβῶν, ἀναλαμβάνω ἔσχατος. καὶ ὁ μὴ εὐσεβῶν, ἀναλαμβάνω ἔσχατος. ἐισὶν τὸν θεόν.

Yy iij

& coram Deo placet Christo ministrat enim qui per hoc is
 מן דבהלן ניר משמש למשיחא שפר לאלהא וקדם ¹⁸
 & post curramus pacem post nunc profatur hominis filijs
 בני נשא בקא: ¹⁹ השא בחר שלמא נרהט ובחר בנינא
 Dei opera deservimus cibum propter neque vnius vnius
 דחר ררדו: ²⁰ ולא מטל מאכלתא נשרא עבדא דאלהא
 qui cum offendiculo hominis filio est malum sed est mundū enim aliquid omne
 כל מרס ניר דכא הו אלא ביש הו לברנשא דבתוקלתא
 vinum bibamus neque carnem comedamus vt non est bonum comedit
 אכל: ²¹ שפיר הו דלא נאכול בכרא ולא נשתא חמרא
 in quo est tu frater noster in quo offendatur quicquam neque
 וליא מרס דמתתקל בה אחון: ²² אנת דאית בך
 is beatus est Deo coram eam retine apud te ipsum fides
 הימנותא בנפשך אחודיה קדם אלהא טובוהו למן
 qui dubitat enim is quod discernit in eo seipsum eodemnat qui nō
 דלה הן נפשה במרס דפרשו: ²³ אינא ניר דמתפלג
 enim aliquid omne in fide quod non ppterca sese eodemnat & comedit
 ואכל אתחייב לה מטל דלא בהימנותא כל מרס ניר
 est peccatum fide ex est quod non
 דלה הוא מן הימנותא חטיא הו!

caput
 קפלאון יה

ieiunium precedentis hebdomadis tertie diei
 דיומ תלתא דשבתא קדמיחא דצומא
 feramus imbecillum vt infirmitatem fortes nos ergo debemus
 היבינן הכיל הנן חילתנה דכורהנא דמחילא נשקול
 placet proximo suo ex nobis homo sed placeamus nobismetipsis neque
 וללא לנפשן נשפר: ² אלא אנש מנן לקריבה נשפר
 suis non Christus etiam quoniam ad adificationem tanquam in bonū
 בטבתא איך דלכנינא: ³ כטל דאף משיחא לא הו
 expbratum tibi opprobrium scriptum est sicut sed placens sibi ipsi
 לנפשה שפר אלא איך דכתיב דחסדא דמחסדנך
 super me cecidit
 נפל עלי:

18 Qui enim in hoc seruit Christo, placet Deo, & probatus est hominibus.

19 Itaque quæ pacis sunt, sectemur: & quæ adificationis sunt, inuicē custodiamus.

20 Noli propter escam destrare opus Dei. omnia quidem sunt munda: sed malum est homini qui per offendiculum manducatur.

21 Bonum est non manducare carnem & non bibere vinum; neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur.

22 Tu fidem quam habes, penes te ipsum habe coram Deo. Beatus qui non iudicat semetipsum in eo quod probat.

23 Qui autem discernit, si manducauerit, damnatus est: quia non ex fide. Omne autē quod non est ex fide, peccatum est.

CAP. XV.

1 DEBEMVS autem nos firmiores, imbecillitates infirmorum sustinere, & non nobis placere.
 2 Vnusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum, ad adificationem.
 3 Etenim Christus non sibi placuit, sed sicut scriptū est; Improperia improperantium tibi, ceciderunt super me.

18 ο κειν ος εν τω Χριστω, δι' αρετων των ανων, εστιν ευδοκιμουνς εν τοις ανθρωποις. 19 αρα τα εις ειρηνην και εις αγαθην κατασκευαζοντα, ταυτα προσκομιζομεν. 20 μη εν εσθλας και εν ποσει, μη εν κριματι και εν δουλοπραξιας, μη εν ενοχλησει και εν υπερηφανα. 21 ο καθ' ενα υμεις, ο καθ' ενα εαυτον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον. 22 ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον. 23 ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον.

Κεφ. ιε.

1 Ο ελεγε εν εμας ος δουλοπραξιας, μη εν εσθλας και εν ποσει, μη εν κριματι και εν δουλοπραξιας, μη εν ενοχλησει και εν υπερηφανα. 2 εαυτον υμεις, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον. 3 ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον, ο καθ' ενα τον πλησιον.

4 Quaecunque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam & consolationem Scripturarum, spem habeamus.

5 Deus autem patientiae & solatii, det vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Iesum Christum:

6 Ut unanimes, vno ore honorificetis Deum & Patrem Domini nostri Iesu Christi.

7 Propter quod suscipite inuicem, sicut & Christus suscepit vos in honore Dei.

8 Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones Patrum.

9 Gentes autem super misericordia honorare Deum, sicut scriptum est, Propterea confitebor tibi in Gentibus, Domine, & nomini tuo cantabo.

10 Et iterum dicit, Letamini Gentes cum plebe eius.

11 Et iterum, Laudate omnes Gentes Dominum, & magnificate eum omnes Populi.

12 Et rursus Isaias ait, Erit radix Iesse: & qui exurget regere Gentes, in eum Gentes sperabunt.

13 Deus autem spei replet vos omni gaudio & pace in credendo: ut abundetis in spe & virtute Spiritus sancti.

nostram id ad doctrinam scriptum est initio quod ab enim aliquibus
 כל המס נור רומן קדים אתכתב ליולפנא הו דילן
 sit spes Scripturarum & consolationem ut per patientiam
 ובמסכתנו וכוונא דכתבא סברא נהיא
 vobis det & consolationis patientie autem Deum
 אלהא דין דמסכתנו וכוונא נהל לכוון
 Christo in Iesu vno cum vna cognitis
 ייחודה תתשבון חד על חד בישוע משיחא :

Domini Patri Deum glorificetis ore & in vno mente
 יחד רעין ובהד פום תשבחון לאלהא אבוהי דמרן
 ad inuicem & portates assumetes estote hoc propter
 חסדו
 משיחא : מטל הרא הוו מקרבין וטענין לחדרא

dico Dei in gloriam assumptis nos Christus cum
 בארמא משיחא קרבכון לתשובה דאלהא : אמר
 Veritate pro Circumcisionis minister fuit Christus quod Iesum
 ייחודה תתשבון חד על חד בישוע משיחא שמש גזרתה הלף שררה

& Gentes Patrum promissiones confirmare ut
 ואלהא איכנא דנשר מולכנא דאבהתא : ועממא
 Veritate pro Circumcisionis minister fuit Christus quod Iesum
 ייחודה תתשבון חד על חד בישוע משיחא שמש גזרתה הלף שררה

ait & rursus psallam in nomine tuo in Gentibus sibi qui
 ויהא לך בעממא ולשמך אומר : ותוב אמר
 Dominum laudate ait & rursus populo eius cum Gentes
 ונכנא ועממא עם עמה : ותוב אמר שבהו למריא

Isaias & rursus populi omnes laudate eum Gentes omnes
 ונכנא שבהויהו כלהון אמותא : ותוב אשעיא
 Princeps erit qui exurget & is Iesse radix qui
 ונחמה עקרא לאישו ומן דנקום נהוא רישא

spei autem Deus Gentes sperabunt & in eo
 ונחמה עקרא נסברון עממא : אלהא דין דסברא
 in spe ut abundetis in fide & pace gaudio omni
 ונחמה עקרא נסברון עממא : אלהא דין דסברא

in spe ut abundetis in fide & pace gaudio omni
 ונחמה עקרא נסברון עממא : אלהא דין דסברא
 in spe ut abundetis in fide & pace gaudio omni

in spe ut abundetis in fide & pace gaudio omni
 ונחמה עקרא נסברון עממא : אלהא דין דסברא
 in spe ut abundetis in fide & pace gaudio omni

NOVUM
 TESTAM
 TUM
 A.
 IV.

4 ὅσα ἰσχυρὰ ἔγραψα, εἰς τὸ ὑμᾶς διδασκαλίαν παροχράσθαι, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς
 κλησῶς ἴητε ἡσυχάζοντες ἡσυχάζοντες. 5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἡσυχίας ὁ
 φρονεῖ ὑμᾶς ὡς ἀγαπᾷ, ὡς ἡσυχάζοντες. 6 ἵνα ὁ μυστήριον ἐν εἰς εὐμαρτίαν δοξάσῃ τὸ
 εἰς ἡμᾶς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 ὁ δὲ παροχράσθαι εἰς ἀγαπᾷ, καὶ εἰς ἡμᾶς ὡς ἀγαπᾷ
 θεὸς. 8 λέγω δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκοντος ἡμᾶς ἀπειθήματα ὡς ἡσυχίας θεὸς, εἰς τὸ
 ἐπαγγελίας ἴητε ἡσυχάζοντες. 9 ἡ δὲ εὐμαρτία ἡ εὐμαρτία ὁ εὐμαρτία τὸν ἴητε, καὶ εἰς ἡμᾶς
 σμαί ὡς ἐν ἐσπέρῃ, καὶ τὸν ὁ εὐμαρτία ὡς ἡσυχίας. 10 καὶ πάλιν λέγει, Ἐὐφρανέτω ἡμᾶς
 11 καὶ πάλιν, Αἰεὶ τὸν κίβητος καὶ τὸν εὐμαρτία, καὶ ἐπαίετε αὐτὸν καὶ τὸν
 λέγει, Ἐσται ὁ ῥίζα τῆς Ἰεσσαί, καὶ ὁ αἰεὶ τὸν κίβητος ὡς ἡσυχίας, ἐπ' αὐτῷ ἡσυχίας
 πληρώσω ὑμᾶς πάντως ἡσυχίας καὶ εὐμαρτίας ὡς τὸν πνεῦμα ἡμῶν, εἰς τὸ ἡσυχίας, ὡς
 ἀγίος.

pleni vos quod etiā fratres mei de vobis ego etiā verō sum persuasus
 מִפְּנֵי אֲנִי דִּין אֵף אֲנִי עַל־יָכוֹן אֲחִי דְאֵף אַנְתוֹן מְלִין 14
 & potentes scientia omni & impleti ellis bonitate ipsa ellis
 אַנְתוֹן הוּ טַבְתָּא וּמְשַׁמְלִיתוֹן כִּכְלָה יִדְעָתָא וּמְשַׁבְּחִין
 audacius verō paulum erudire alios etiam ellis
 אַנְתוֹן אֵף לֵאחֲרָנָא לְמַרְתִּין : 15 קָלִיל דִּין מַרְחָתָא
 quæ data est per gratiam vos commonefacere ut fratres mei vobis scripsi
 כַּתְבַּת לְכוֹן אֲחִי אֵיכְנָא דְאֵעְהַדְכוֹן בְּטִיבֹתָא דִּאֲתִיבְתָּא
 Christi Iesu minister ut sim Deo à mihi
 לִי מִן אֱלֹהָא : 16 דְאֵהוּא מְשַׁמְנָא לִישׁוּעַ מְשִׁיחָא
 oblatio ut fiat Dei Euāgelio & inferuiam inter Gentes
 בְּעַמְמֵתָא וּאֶפְלוּחַ לְאוֹנְגְלוֹין דֵּאֱלֹהָא דְנְהוּא קוֹרְבָנָא
 mihi est Sanciuitatis per Spiritum & sanctificata accepta Gentium
 דְעַמְמָא מְקַבֵּל וּמְקַדְּשׁ בְּרוּחָא דְקוֹדְשָׁא : 17 אֵית לִי
 enim non Deum apud Christo in Iesu gloria igitur
 הַכִּיל שׁוֹבְהָרָא בִישׁוּעַ מְשִׁיחָא לֹת אֱלֹהָא : 18 לֹא נִיר
 Christus per manus meas fecerit quod non aliquid ut dicam ego ausim
 מַמְרָח אֲנִי דְאֲמַר מְרָם דְלֵי סַעִיר כְּאוֹדִימְשִׁיחָא
 per virtutem & in operibus in sermone Gentium ad obedientiā
 לְמַשְׁמַעָא דְעַמְמָא כְּמַלְתָּא וּבְעַבְדָּא : 19 כַּחֲלֵיָא
 ve Dei Spiritus & per virtutem & miraculorum signorum
 דִּאֲתוּתָא וְדִתְמַרְתָּא וּבְחֵילֵי דְרוּחָא דֵּאֱלֹהָא אֵיכְנָא
 & adimpleuerim ad Illyricum vsque peragrauerim Ierusalem ab
 דְמִן אוּרְשַׁלַּם אֲתַכְרָךְ עֲדָמָא לְאוּרוּקוֹן וְאֶמְלֵיָא
 vbi non ut euangelizare ego sollicitē curare cūm Christi Euāgelium
 כְּבַרְתָּהּ דְמְשִׁיחָא : 20 כְּדֵ כְּתַחֲפַט אֲנִי דֵּאֲמַר לֹא כְּדֵ
 fundamentum super edificarem ne Christi nomen inuocati est
 דֵּאֲתַקְרִי שְׂמָה דְמְשִׁיחָא דְלֵא אֲבַנְרָה עַל שְׂתַאסְתָּא
 diuini fuerat quib. non quod ij scriptum est sicut sed alienum
 נוֹכְרִיתָא : 21 אֵלֵא אֵיכְנָא דְכְּתִיב דֵּאֵילִין דְלֵי אֲתַמְר
 acquiescent audierunt qui non & illi ipsum videbunt de eo eis
 לְהוֹן עַל־וְהוֹי נְהוּזְנֵרָה וְאֵילִין דְלֵי שְׁמַעוּ נְתַפְסִין :
 ad vos ut veniret multis temporibus impeditus hoc propter
 כְּטַל הָנָא אֲתַחֲכַת זְבַנִּין סָנְיָן דִּאֲתָא לֹתְכוֹן : 22

14 Certus sum autem, fratres mei, & ego ipse de vobis, quoniam & ipsi pleni estis dilectione, repleti omni scientia, ita ut possitis alterutrum monere.
 15 Audacius autem scripsi vobis, fratres, ex parte, tanquam in memoriam vos reducens: propter gratiam quæ data est mihi à Deo.
 16 Ut sim minister Christi Iesu in Gentibus, sanctificas Euangelii Dei, ut fiat oblatio Gentium accepta, & sanctificata in Spiritu sancto.
 17 Habeo igitur gloriam in Christo Iesu ad Deum.
 18 Non enim audeo aliquid loqui eorum quæ per me non efficit Christus in obedientia Gentium, verbo & factis.
 19 In virtute signorum & prodigiorum, in virtute Spiritus sancti: ita ut ab Ierusalem per circuitum vsque ad Illyricum repleuerim Euangelium Christi.
 20 Sic autem predicavi Euangelium hoc, non vbi nominatus est Christus, ne super alienum fundamentum edificarem.
 21 Sed, sicut scriptum est, Quoniam quibus non est annuntiarum de eo, videbunt: & qui non audierunt de eo, intelligent.
 22 Propter quod & impediebar plurimum venire ad vos: & prohibitus sum vsque adhuc.

14 πληροὶ ἐσθε ἐν ἀγάπῃ, ὡς ἐγὼ καὶ ἐσεὶ ἐξ ὑμῶν, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἰσχυροὶ ἐστε ἐν ὅλῃ τῇ ἐπιστήμῃ, ὡς ἵνα δύνασθε ἀλλήλους ἐκκαθαρίζειν ἕνα τὸν ἄλλον. 15 ἀνατόλως ἐλάλησα ὑμῖν, ὡς ἐν ὑπομνήσει, ὅτι διὰ τὴν χάριν ἧς ἐδόθη μοι ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰμὶ ἰσχυρὸς ἐν ἐθνοῖς ἐκ τῆς εὐαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν. 16 ἵνα ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰμὶ ἰσχυρὸς ἐν ἐθνοῖς ἐκ τῆς εὐαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν. 17 ἵνα ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰμὶ ἰσχυρὸς ἐν ἐθνοῖς ἐκ τῆς εὐαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν. 18 ἵνα ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰμὶ ἰσχυρὸς ἐν ἐθνοῖς ἐκ τῆς εὐαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν. 19 ἵνα ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰμὶ ἰσχυρὸς ἐν ἐθνοῖς ἐκ τῆς εὐαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν. 20 ὡς ἐπὶ ἔθνεσιν ἐλάλησα τὴν εὐαγγελίαν, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν. 21 ἵνα ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰμὶ ἰσχυρὸς ἐν ἐθνοῖς ἐκ τῆς εὐαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν. 22 ἵνα ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰμὶ ἰσχυρὸς ἐν ἐθνοῖς ἐκ τῆς εὐαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἵδωμαι εὐαγγελιστὴς τοῦ Θεοῦ ἐν ἔθνεσιν.

Zz

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

23 Nunc verò ulterius loci non habes in his regionibus, cupiditatem autem habens veniendi ad vos ex multis iam præcedentibus annis:
 24 Cum in Hispaniam profisci cœpero, spero quòd præteritis videam vos, & à vobis deducar illuc, si vobis primū ex parte fruius fuero.

25 Nūc igitur proficiscar in Ierusalem ministrare Sãctis.

26 Probauerunt enim Macedonia & Achaia collationem aliquam facere in pauperes Sãctorum qui sunt in Ierusalem.

27 Placuit enim eis: & debitorum sunt eorum. Nam si spiritualium eorum participes facti sunt Gentiles, debent & in carnalibus ministrare eis.

28 Hoc igitur cum consummauero, & assignaero eis fructum hunc, per vos proficiscar in Hispaniam.

29 Scio autem quoniam veniens ad vos, in abundantia benedictionis Christi veni.

30 Obsecro ergo vos fratres per Dominum nostrum Iesum Christum, & per charitatem sancti Spiritus, vt adiuuetis me in orationibus vestris pro me ad Deum.

31 Vt liberer ab infidelibus qui sunt in Iudæa, & obsequij mei oblatio accepta fiat in Ierusalem Sãctis.

32 Vt veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, vt refrigerer vobiscum.

& cupidus regionibus in his mihi non est locus quia autem
 וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 cum ad vos vt venirem multos annos ante ab
 וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 & vos & videbo vos quod veniam sum sperans in Hispaniam ego
 וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 conspectu vestro oblectatus fuero multo ex paucum cum illic delectatus
 וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 Sanctis vt ministrum in Ierusalem ego vado autem

דְּהָא רִין אֶזְל אָנָּה לְאוּרְשָׁלַם דְּאַשְׁמֶשׁ לְקְרִישָׁא
 vt communicatio & in Achaia qui in Macedonia ij enim vobis

וְנִבְנִי גִיר הַלִּין דְּבַמְקַדְוִנִיָּה וּבְאַכְאִיָּה דְּשׁוּתְפוּתָא
 in Ierusalem qui sunt & Sanctis pauperibus cum eis est

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 comunicauerunt in Spiritu enim si eis debitorum sunt etiam quia volentes

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 illis ministrant in ijs quæ carnis vt etiam sunt debitorum Genes etc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 hunc fructum eis & assignaero perferero vbi igitur hoc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 quando enim ego scio in Hispaniam per vos etiam

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 euangelij benedictionis in plenitudine ad vos ego veni

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 Dominū nostrū fratres mei autē ego peto ego veniam Chri

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 in oratione mecum vt laboretis Spiritus & per dilectionem Christi etc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 acquiescunt qui non illis ab vt liceret Deum apud quos etc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 qui in Ierusalem ad Sãctos sum quod perferens & ministrum etc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 per voluntatem cum gaudio ad vos & veniam potest recipere etc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 vobiscum & refrigerer etc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 vobiscum & refrigerer etc

וְהָאֵין מִטַּל דְּרוּכָא לִית לִי בְּהַלִּין אַתְרוּתָא וּסְוִי
 vobiscum & refrigerer etc

NOVUM
 TESTAMENTUM
 ROMANORUM
 IV.

23 νῦν δὲ μὲν ἐτι πῶς ἐξῆν ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ὅτι προσδοκῶ εἰς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 24 ὡς ἐὰν πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν Ιαπωνίαν, ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 25 καὶ ὅταν ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς εἰς τὴν Ιαπωνίαν, ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 26 ἀλλὰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας, καὶ ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 27 ἀλλὰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας, καὶ ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 28 ἀλλὰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας, καὶ ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 29 ἀλλὰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας, καὶ ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 30 ἀλλὰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας, καὶ ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 31 ἀλλὰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας, καὶ ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.
 32 ἀλλὰ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας, καὶ ἐλθὼσιν ὑμεῖς ἐλπίσαι ἡμεῖς ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ Ισπανίας.

amen vobis omnibus cum sit pacis Deus
אלהא דשלמא נהוא עם כלבון אמין :

Deus autem pacis sit cum omnibus vobis Amen.

CAP. XVI.

sanctarum mulierum 16 caput
קפלאון יי דנשנא קדישתא

1 COMMENDO autem vobis Phœben forem nostram quæ est in ministerio ecclesiæ, quæ est in Cœchris:

ministra que est fororē nostrā Phœbē autem vobis sum cōmendans
מנעל אנא לכון דין לפובא התן דאיתה משמשניתא

justum est sicut in Dno nrō vt eam excipiat quæ Cenchris Ecclesiæ
דעתה דקנבראוס : דחקבלונרה. בטרן איך רוזק
quia ei assistatis à vobis quam postulet volutate & in pnni Sanctis
לקרישא ובכל עבו דבעינא מנכון תקומון לה מטל
pro pace postulate mihi etiam multis fuit assistens ipsa etiam
דאף הי קיומתא הות לסניאא אף לי : שאלו בשלמא

2. Ve eam suscipiat in Domino dignè Sanctis : & assistatis ei in quocunque negotio vestri indiguerit: etenim ipsa quoque assistit multis, & mihi ipsi.

Christo in Iesu qui mecum operantur & Aquilæ Priscillæ
דפריסקלא וראקולס פלהא דעמי בשוע משוחא :

3 Salutate Priscam & Aquilam adiutores meos in Christo Iesu :

ego & non dederūt ceruices suas aia mea pro ipsi qui illi
דהנון הלין הרף נפשו צוריהון יהבו ולא הוא אנא

4 (Qui pro anima mea suas ceruices supposuerunt : quibus non solus ego gratias ago, sed & cunctæ ecclesiæ Gentium) & domesticam ecclesiam eorum.

Ecclesiæ omnes etiam sed illis sum gratias agens solus
גלחור מודה אנא להון אלא אף כלהין עארתא

5 Salutate Epznetum dilectum mihi : qui est primitiuus ecclesiæ Asiæ in Christo Iesu.

petite quæ in domo eorum Ecclesiæ & date Gentium
דעממא : והבו שלמא לעדתא דבביתיהון שאלו

6 Salutate Mariam, quæ multum laborauit in nobis.

Achazæ primitiæ qui fuit illi dilecti mei Epzneti pro pace
בשלמא דאפנטוס חביבי אונא דאיתוהי רישותא דאכאא

7 Salutate Andronicum & Iuniam cognatos & cōcapriuos meos : qui sunt nobiles in Apostolis, qui & ante me fuerunt in Christo.

laborauit quæ multum eius Mariæ pro pace petite in Christo
במשיחא : שאלו בשלמא דמרא אודא דמני לאור

8 Salutate Ampliatum dilectissimum mihi in Domino.

sognatorū meorū & Iuniz Andronici pro pace postulate pro vobis
בכון : שאלו בשלמא דאנדרוניקוס ודיונגיא אחיוני

9 Salutate Vrbantum adiutorem nostrum in Christo Iesu, & Stachya dilectum meum.

ante me & in Christo inter Apostolos sunt & cecl'es mecu captiui qui fuerūt
דהון שביא עמי ודיעין אנון בשליחא ובמשיחא קדמי

10 Salutate Ampliatum dilecti mei & Stachys

in Dno nrō dilecti mei Ampliz pro pace postulate fuerūt
הון : שאלו בשלמא דאמפלאוס חביבי בכון :

11 Salutate Vrbantum dilectum mihi : qui est primitiuus ecclesiæ Asiæ in Christo Iesu.

in Christo qui nobiscum operatoris Vrbani pro pace postulate
שאלו בשלמא דאורבנטוס פלהא דעמן במשיחא

12 Salutate Stachya dilectum meum.

dilecti mei & Stachys
וראטטבוס חביבי :

Κεφ. ις.
1 Σωτιστημι δε υμιν Φοιβην τω αδελφω ημερω, ησται διακονουσα της εκκλησιας της εν Κεχραις. 2 Ηκα αυτην προσεδεχησα εν κελυφω υμνους και αριων, και βοηθησα αυτη εν ω αν υμων χρησιμω παραμυθη και τω αυτη προσετα της πολλων εν γυναικων αυτη εμου. 3 ασπασαδε Πελοπιλλια και Ακυλα τωσ συνδουλωσ μου εν Χριστω Ιησω. 4 οσ πτεσ υμωσ τωσ ψυχωσ μου ποι εαυτωσ τωσ αγαθωσ υπηθηκασ οσ ενα ενωσ μοσ οσ αρχαιωσ δηα και πτωσ αι δεκκλησιασ ησ εν οσωσ. 5 και τωσ κατ οικωσ αυτωσ δεκκλησιωσ. ασπασαδε Επαριε τον τον αγαπητωσ μου, οσ οτωσ απαρτησ τωσ Αρχαιωσ εν Χριστω. 6 ασπασαδε Μαριαμ, η οσ πολλωσ ακοτασεν εις ημασ. 7 ασπασαδε Ανδρονικωσ και Ιουνιασ τωσ συνεργιωσ μου, και συναιμαλωτωσ μου, οσ πτεσ εισοσ επιστημωσ εν τωσ αποστολωσ, οσ και προσ εμουσ εν Χριστω. 8 ασπασαδε Αμπλιασ τον αγαπητωσ μου εν κελυφω. 9 ασπασαδε Ουρβανωσ τον συνδουλωσ ημερω εν Χριστω, και Σταχυω τον αγαπητωσ μου.

Lz ij

10 Salutate Apellen probum in Christo Iesu. Salutate eos qui sunt ex Aristoboli domo .
 11 Salutate Herodionē cognatum meum. Salutate eos qui sunt ex Narcissi domo, qui sunt in Domino .

12 Salutate Tryphnam & Tryphosam, quæ laborant in Domino. Salutate Perfidem charissimam, quæ multum laboravit in Domino .

13 Salutate Rufum electum in Domino, & matrem eius & meam.

14 Salutate Asyncritum, Phlegonem, Hermam, Patrobam, Hermen : & qui cū eis sunt fratres.

15 Salutate Philologum & Iuliam, Nereum & sororem eius, & Olympiadem, & omnes, qui cū eis sunt, Sanctos.

16 Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant vos omnes ecclesiæ Christi .

17 Rogo autem vos fratres, ut obseruetis eos qui dissensiones & offendicula præter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt : & declinate ab illis .

18 Huiuscemodi enim Christo Domino nostro non seruiunt, sed suo venuti : & per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium .

pro pace postulate in Dno nro electi Apellis pro pace postulate
 שאלו בשלמא דאפלא נביה במרן שאלו בשלמא
 Herodionis pro pace postulate Aristoboli
 שאלו בשלמא דהרודיון אריסטובולי
 eorum Narcissi domus filiorum pro pace postulate
 שאלו בשלמא דנרקיסוס אילין נארסיס דומוס פיליורם
 & Tryphosæ Tryphnæ pro pace postulate in Domino nro quæ
 שאלו בשלמא דטרופנסא דטרופנסא וטרופנסא
 eius dilectæ mez Perfidæ pro pace postulate in Dno nro quæ
 שאלו בשלמא דפרסידא דפרסידא חביבתי אידא
 electi Rufi pro pace postulate in Dno nro laboravit quæ
 שאלו בשלמא דרופוס נביא רופוס נביא
 pro pace postulate & mez eius & matris in Dno
 שאלו בשלמא דרומא דרומא דרומא דרומא
 & Hermetis & patrobz & Hermæ & Phlegontis Asyncriti
 שאלו בשלמא דהרמא דהרמא דהרמא דהרמא
 & Iuliz Philologi pro pace postulate qui cum eis & fratre
 שאלו בשלמא דפילולגוס דפילולגוס דפילולגוס דפילולגוס
 qui cum eis sanctorum & omnium & Olympæ & sororum eius & fratrum
 שאלו בשלמא דאולימפיאדא דאולימפיאדא דאולימפיאדא דאולימפיאדא
 postulant Sancto in osculo vnus vnus pro pace postulate
 שאלו בשלמא חד חד בנושקתא קדישתא שאלין
 à vobis autem peto Christi Ecclesiæ omnes pro pace postulate
 בענא דין מנכון בנכון בנכון בנכון
 faciunt & scandala qui dissidia ijs ab vt cauere fratres
 שאלו בשלמא דהרודיון מן אילין דפלגונתא ומכשולא עבדין
 ab eis vobis vt procul recedatis didicistis quam vos doctrinam quam
 שאלו בשלמא דאנתון נלפתון דתרחקון לכון מנהון :
 Christo Iesu Domino nro seruiunt non sunt qui sic ceteris
 שאלו בשלמא דאנתון אנתון לא משמשין למרן ישוע משיחא
 seducunt & per benedictiones blandos & per sermones venuti sunt
 שאלו בשלמא דבנכונתא ובכונתא ובכונתא ובכונתא
 simplici
 שאלו בשלמא

NOVUM
 TESTAMENTUM
 A.
 IV.

10 ἀσπασαθε Απειλῆν τὸν δοῦμον ἐν Χριστῷ. ἀσπασαθε τοὺς ἐκ οἴου Ἀριστοβόλου. 11 ἀσπασαθε Ἡροδιῶνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπασαθε τοὺς ἐκ οἴου Ἀριστοβόλου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπασαθε τὴν Τρυφῶσαν τὴν κατὰ σὰς ἐν κυρίῳ. ἀσπασαθε τὴν Περσίδα τὴν ἀγαπῶμεν, ἣ ἔστιν ἡ ἀγαπῶσα μου. 13 ἀσπασαθε τὸν Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμένα. 14 ἀσπασαθε τὸν Ἀσύνκριτον, τὸν Φλέγοντα, τὸν Ἑρμᾶ, τὸν Πατρόβουλον, τὸν Ἑρμέν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοὺς. 15 ἀσπασαθε τὴν Ἰουλίαν, τὴν Νερέου καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν Οὐλυμπιάδα, καὶ τὴν σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίους. 16 ἀσπασαθε τοὺς ὅλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπασαθε ὑμᾶς αἱ ἀγαπῶσαι τὸν Χριστὸν. 17 ἑκκαλεῖται οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁμοιωμένους τοῖς ἀγγέλοις καὶ τὰ σκῆθρα ἀγγέλων τοὺς διδάσκοντες ὑμᾶς ἐν μαλακοῖς λόγοις καὶ ἐν κωμικοῖς λόγοις, καὶ ἐν κωμικοῖς λόγοις ἀπαρτῶσι τὰς καρδίας ὑμῶν ἀλάστοις.

